

Omsetningsrådet

Årsrapport 2020

Innhold

LEDEREN HAR ORDET 3

OMSETNINGSLOVEN OG MARKEDS- BALANSERING 5

Omsetningsloven	6
Omsetningsrådet	6
Fakta om omsetningsrådet	7
Omsetningsrådets sammensetning i 2020	7
Markedsbalanseringsordningen	8
Kvoteordningen for melk	10
Gjennomgang av regelverk og ordninger i markedsbalanseringen	10

OMSETNINGSRÅDETS NØKKELTALL 2020 11

Innkomne midler	13
Omsetningsavgiftene	13
Avsatt over jordbruksoppgjøret	13
Kostnader	14
Årsresultat	14

MARKEDSUTVIKLING OG TILTAK 15

MELK 16

Markedssituasjonen	16
Oppnådd pris	17
Produksjon, import og eksport	17
Omsetningsavgift og overproduksjonsavgift	18
Avsetningstiltak	19
Faglige tiltak og opplysningsvirksomhet	20
Kvoteordningen for melk	22

KJØTT 24

Markedssituasjonen	24
Oppnådd pris	26
Produksjon, import og eksport	26
Omsetningsavgiften	27
Avsetningstiltak og produksjonsregulerende tiltak	27
Faglige tiltak og opplysningsvirksomhet	29

FJØRFE 33

Egg	33
Markedssituasjonen	33
Produksjon, import og eksport	34
Omsetningsavgiften	34
Avsetningstiltak og produksjonsregulerende tiltak	34
Fjørfekjøtt	36
Markedssituasjonen	36
Omsetningsavgiften	36
Faglige tiltak og opplysningsvirksomhet	37

HAGEBRUKSPRODUKTER OG POTETER 39

Markedssituasjonen	39
Omsetningsavgiften	40
Avsetningstiltak	41
Faglige tiltak	42
Opplysningsvirksomhet	42

KORN 44

Markedssituasjonen	44
Omsetningsavgiften	45
Avsetningstiltak	45
Faglige tiltak og opplysningsvirksomhet	46

PELSDYR 47

Omsetningsavgiften	47
Faglige tiltak og opplysningsvirksomhet	47

REGNSKAP FOR OMSETNINGSAVGIFTENE 49

Resultatregnskap 2020	50
Balanse per 31.12.2020	51
Noter til regnskap for omsetningsavgiftene	52
Noter til regnskap for melkekvoterordningen	56

OVERSIKT OVER REGELVERK KNYTTET TIL MARKEDSBALANSERINGEN 59

Lederen har ordet

Omsetningsrådet er et offentlig organ med frittstående stilling. Omsetningsrådet har som hovedmålsetting å få til en effektiv regulering av markedet for ulike jordbruksprodukt til lavest mulig kostnader.

Rådet forestår gjennomføringen av omsetningsloven, herunder forvaltning av innkomne avgiftsmidler og midler fra jordbruksavtalen. De viktigste oppgavene til rådet er å administrere markedsregulerende tiltak for å stabilisere prisene for produsentene og bidra til noenlunde ens priser over hele landet. Markedsregulering skal først og fremst sikre bonden et marked for avsetning av produksjonen til forutsigbare priser.

Året 2020 ble et spesielt år, både for norsk matproduksjon og for arbeidet i Omsetningsrådet. Covid-19 rammet landet tidlig våren 2020. Pandemien førte til at landets grenser stengte i mars. Også skoler og barnehager stengte. Hjemmeskole, hjemmekontor, bortfall av grensehandel og kraftig reduksjon av feriereiser og opphold i utlandet, førte til styrket etterspørsel og økt salg av norske matvarer. De fleste av oss tilbrakte mer tid og spiste de fleste måltider hjemme, og mindre på hoteller og restauranter. Baking og matlaging «fra bunnen» førte til økt forbruk av både kjøtt, egg, meieriprodukter og matkorn.

Ved inngangen til 2020 var det overskudd av både svin, lam og egg. I løpet av våren økte etterspørselen av både kjøtt, egg, og meieriprodukter. Det var stor etterspørsel etter egg før sommeren på grunn av mer hjemmebaking, dette flatet mer ut på høsten. Det var utfordrende for markedsregulator å lage gode prognoser for etterspørsel, og rådet vedtok egg til miljøfôr pga. dette.

Det var økt etterspørsel etter mel i forbrukerpakninger, noe som ble en utfordring når det gjelder ulike kvaliteter på mathvete. Det var redusert etterspørsel av mel til bakerier og industri.

For å ha nok melk til økt etterspørsel etter meierivarer, ble det produsert mer melk enn planlagt i 2020. Det ble likevel nødvendig med tollnedsettelse for skummetmelkpulver.

Økt salg av norske landbruksprodukter førte til at det ble mindre behov for avsetningstiltak enn budsjettet i flere sektorer. Regnskapene viser en reduksjon fra foregående år på 18,5 prosent for melk og 40,9 prosent for kjøtt. Forholdstallet for kvote på melk ble oppjustert, men det var likevel ikke tilstrekkelig med råvare for å dekke etterspørselen, og det ble derfor åpnet for tollnedsettelse på skummetmelkpulver.

Foto: Stortinget/Scanix

BJØRG TØRRESDAL
Leder
Omsetningsrådet

På kjøtt ble reguleringslagrene sterkt redusert, og det ble mindre behov for reguleringseksport. For egg skapte den usikre markedssituasjonen behov for omdisponering til miljøfôr, som bidro til en økning i reguleringskostnader på 37,5 prosent. For kornåret 2019–2020 var det ingen endring av betydning i bruk av midler sammenlignet med et normalår, men det var en endring i hvilke kvaliteter av mathvete det var behov for å regulere på grunn av forbruksendringene til mer hjemmebaking. I grøntsektoren ble det også reduserte reguleringskostnader i 2020, men disse var forårsaket av en dårlig eplelesong.

Ved inngangen av 2021 er det fortsatt stor usikkerhet når det gjelder prognoser. Det er vanskelig å si om etterspørselsøkningene er forbigående. Det er usikkerhet om når samfunnet kan åpne mer opp, og hva som vil skje når grensene blir åpne igjen.

Covid-19-pandemien fikk konsekvenser for organisering av møtene i Omsetningsrådet. Rådet hadde ti møter, kun fire av møtene var fysiske møter, de øvrige seks var digitale møter. Dette fungerte tilfredsstillende, og rådet behandlet 130 saker i 2020. Like fullt er det en stor fordel at rådet møtes fysisk for å få gode debatter og beslutninger på sakene.

Omsetningsrådet gjennomfører vanligvis en årlig fagtur for å øke kompetansen. Den planlagte fagturen i 2020 ble utsatt til 2021 på grunn av pandemien.

I 2020 avsluttet Omsetningsrådet gjennomgangen av regelverk og ordninger for markedsbalanseringen. Omsetningsrådet fikk i 2017, etter behandling i Stortinget, i oppgave fra LMD å gjennomgå markedsreguleringsforskriften med tilhørende retningslinjer og ordninger, derunder å se på opplysningsvirksomheten finansiert over omsetningsavgiften. Dette arbeidet kom i gang mot slutten av 2017.

Det er gjennomført en solid revisjon, standardisering og modernisering av regelverket. I tillegg har det blitt en klar forbedring av forutsigbarhet og transparens. Det er laget klare rutiner for informasjonshåndtering hos markedsregulatorene.

Rådet har vedtatt fire nye forskrifter for ordninger som før var i retningslinjer, men av forskrifts karakter. Det har vært en ny vurdering og bekreftelse av at Omsetningsrådet er et offentlig forvaltningsorgan, og at forvaltningsloven gjelder når ikke annet er bestemt i omsetningsloven. I arbeidet har rådet også gjennomgått finansiering og organisering av opplysningsvirksomheten. Opplysningsvirksomhet finansiert over omsetningsavgiften videreføres. Det er lagt føringer for effektivisering og økt samarbeid mellom opplysningskontorene.

I 2020 har rådet vedtatt en rådsinstruks og avklart forholdet mellom Omsetningsrådet og Landbruksdirektoratet som sekretariat.

Omsetningsrådet arbeider godt sammen, og det er lite forfall til møtene. Medlemmene møter godt forberedt og med et stort og konstruktivt engasjement i arbeidet.

Jeg vil også i år gi honnør til Omsetningsrådets sekretariat i Landbruksdirektoratet. Takk for gode saksframlegg og tilrettelegging til møtene!

Det har også i år vært en interessant oppgave å lede Omsetningsrådets arbeid. Jeg mener at rådet har en viktig funksjon i norsk matproduksjon.

BJØRG TØRRESDAL
Leder
Omsetningsrådet

§

OMSETNINGSLOVEN OG MARKEDS- BALANSERING

Omsetningsloven og markeds- balansering

Foto: Landbruksdirektoratet

OMSETNINGSLOVEN

Omsetningsloven har som formål å fremme omsetningen av de viktigste norsk-produserte jordbruksvarene. Markedsbalanseringens viktigste formål er å skape balanse mellom tilbud og etterspørsel av landbruksvarer. Omsetningsloven er det juridiske grunnlaget for markedsbalanseringssystemet, og Omsetningsrådet er etter loven satt til å forvalte dette.

OMSETNINGSRÅDET

Omsetningsrådet er et offentlig, partssammensatt forvaltningsorgan. Rådet har et hovedansvar for markedsbalanseringen av jordbruksvarer. Etter omsetningsloven skal rådet forvalte avgiftsmidler til reguleringsformål.

FAKTA

OMSETNINGSLOVEN

Omsetningsloven, lov til å fremja omsetnaden av jordbruksvarer (lov av 10. juli 1936), dekker følgende vareslag:

- Kjøtt av storfe, sau, svin og fjørfe
- Melk
- Egg
- Korn og oljefrø
- Poteter, grønnsaker, frukt og bær
- Pelsdyrskinn

For matpoteter kan Omsetningsrådet sette i verk avsetnings-tiltak som blir finansiert over jordbruksavtalen.

OMSETNINGSRÅDETS HOVEDOPPGAVER

1. Fatte vedtak om bruken av midlene i fondene for omsetningsavgift:
 - markedsbalanserende tiltak
 - faglige tiltak
 - opplysningsvirksomhet
 - administrering av ordningene, herunder kvoteordningen for melk
2. Kontrollere at markedsregulator følger opp forskrifter og vedtak fra Omsetningsrådet
3. Sørge for oppdatering og utvikling av regelverket under omsetningsloven
4. Sikre at vedtak som fattes er i samsvar med lov, forskrifter og gjeldende jordbruksavtale

FAKTA OM OMSETNINGSRÅDET

Virksomheten til Omsetningsrådet er hjemlet i omsetningsloven. Loven angir at Omsetningsrådet skal ha elleve medlemmer, samt hvilke institusjoner og organisasjoner medlemmene skal representere. Omsetningsrådet er sammensatt av representanter for myndighetene, forbrukerne, faglagene, samvirkeorganisasjonene, industrien og handelen. Medlemmene, med personlige varamedlemmer og revisor, oppnevnes av Landbruks- og matdepartementet (LMD). Samvirkeorganisasjonene har flertall sammen med Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag, med seks av de elleve medlemmene i rådet. Likestillings- og diskrimineringsloven §28 gir føringer for kjønnsbalanse mellom medlemmene i offentlige utvalg. Rådet bestod per 31.12.20 av 36 prosent menn og 64 prosent kvinner. Rådet har sete i Oslo.

LMD har, gjennom forskrift om Omsetningsrådets myndighet, fastsatt regler som skal sikre at de vedtakene Omsetningsrådet fatter i minst mulig grad påvirker konkurranseforholdene i markedet. Det er ikke alminnelig klagerett på vedtak fattet av Omsetningsrådet. Men LMD kan omgjøre vedtak som er i strid med lov, forskrift eller gjeldende jordbruksavtale, og Kongen i statsråd dersom vedtaket er i strid med samfunnsinteresser.

Etter anbefaling fra Omsetningsrådet fastsetter LMD omsetningsavgiften og betingelsene knyttet til denne i to forskrifter. Omsetningsrådet fatter vedtak om bruken av pengene. Omsetningsrådets regnskap blir revidert av en revisor oppnevnt av LMD. Gjennom jordbruksavtalen tildeles grøntområdet midler, og det kan legges føringer for støtte til diverse tiltak gjennom midler fra omsetningsavgiften.

LMD har bestemt at Landbruksdirektoratet skal være sekretariat for Omsetningsrådet. Sekretariatsfunksjonen innebærer forberedelse av saker til rådet, oppfølging av vedtak, samt innkreving og administrering av avgiftsmidler. Administrative utgifter til sekretariatet fastsettes av LMD.

Rådet besto per 31.12.2020 av fire menn og sju kvinner.

OMSETNINGSRÅDETS SAMMENSETNING I 2020

Organisasjon	Fast medlem	Varamedlem	Oppnevnt i perioden
Landbruks- og matdepartementet	Björg Tørresdal (leder)	Håvard Elstrand	2020–2023
Nærings- og fiskeridepartementet	Thea Susanne Skaug (nestleder)	Helge Aske	2018–2021
Norges Bondelag	Lars Petter Bartnes	Sigrid Hjørnegård	2018–2021
Norsk Bonde- og Småbrukarlag	Kjersti Hoff	Eli Berge Ness	2018–2021
TINE SA	Marit Haugen	Johnny Ødegård	2020–2023
Nortura SA	Trine Hasvang Vaag	Hans Thorn Wittussen	2018–2021
Virke/Coop Norge SA	Arnfinn Hongseth	Sigrid Helland	2020–2023
Norsk Nærings- og Nyttelsesmiddelarbeiderforbund	Anne Berit Aker Hansen	Ann Elise Hildebrandt	2020–2023
Norske Felleskjøp SA	Anne Jødahl Skuterud	Harald A. Lein (til 10.5.20), Sveinung Halbjørhus (fra 11.5.20)	2018–2021
Norsk Landbrukssamvirke	Åge Klepp (til 21.1.2020), Ola Hedstein (fra 22.1.2020)	Helene Lillekvellan (til 21.1.2020), Kristin Taraldsrud Hoff (fra 22.1.2020)	2020–2023
Kjøtt- og Fjørfebransjens Landsforbund, Norges Frukt- og Grønnsakgrossisters Forbund, NHO Mat og Drikke og Norkorn	Bjørn-Ole Juul-Hansen	Frode Toven	2020–2023

MARKEDSBALANSERINGSORDNINGEN

Hovedformålet med markedsbalanseringen er å balansere varetilførselen til markedet. Ordningen blir finansiert av bøndene selv ved at kostnadene ved dette fordeles på all produksjon gjennom avgifter. Ved salg av produktene betaler bonden en fastsatt avgift per kilo eller liter i omsetningsavgift. Avgiften går inn i særskilte fond for hver avgiftsgruppe, og blir brukt til avsetningstiltak/produksjonsregulerende tiltak, og faglige tiltak og opplysningsarbeid. Eksempler på avsetningstiltak er reguleringslagring, salg til nedskrevet pris, salg til spesialmarkeder og miljøfôr m.m. Eksempler på produksjonsregulerende tiltak er førtidsslaktning av verpehøns, reduserte slaktevekter på gris, utkjøp av smågrisprodusenter og oppkjøp av melkekvoter.

Sammen med importvernet legger markedsbalanseringen grunnlaget for at landbruket skal kunne oppnå de prisene som årlig er framforhandlet i jordbruksforhandlingene. For varer det ikke er framforhandlet pris, er hensikten å oppnå planlagt gjennomsnittlig engrospris (PGE), som markedsregulator fastsetter.

Avsetningstiltak/produksjonsregulerende tiltak, faglige tiltak og opplysningsvirksomhet

Ved overproduksjon har markedsregulator ansvaret for å iverksette strakstiltak, kalt avsetningstiltak, for å bringe markedet i balanse igjen. Egne regelverk for hver sektor angir hvilke avsetningstiltak som kan benyttes. Er det overskudd i kjøttsektoren, kan eksempelvis fryselagring av hele/halve skrotter og enkelte stykningsdeler, samt salg av varer til nedskrevet pris, være aktuelle tiltak.

Avsetningstiltak settes i verk for å utjevne svingninger i produksjon og etterspørsel, slik at tilbudet av jordbruksvarer til enhver tid, og i alle deler av landet, samsvarer best mulig med etterspørselen. Formålet med avsetningstiltakene er i første rekke å balansere markedet som grunnlag for å oppnå best mulig pris for bonden.

Faglige tiltak er av mer forebyggende og langsiktig karakter, mens opplysningsvirksomheten kan være av både kort- og langsiktig karakter. Faglige tiltak rettes i hovedsak mot primærprodusentene og industrien, mens opplysningsvirksomheten har forbrukerne som målgruppe. Det er først og fremst opplysningskontorene og fagsentret for kjøtt, Animalia, som tar seg av dette arbeidet.

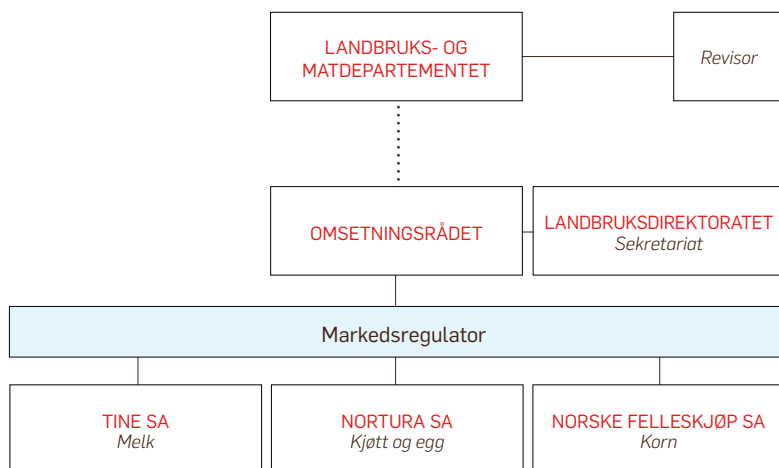
For avsetningstiltak/produksjonsregulerende tiltak varierer utgiftene med markedssituasjonen. Betydelig overproduksjon fører til høy omsetningsavgift, fordi det er behov for midler til å bringe markedet i balanse. Motsatt kan omsetningsavgiften settes lavere når bøndene ikke produserer mer enn det som kan omsettes i det norske markedet. For bonden er det viktig at det oppnås balanse mellom tilbud og etterspørsel i markedet, da det gir grunnlag for både best pris for varen og lavest omsetningsavgift.

Gjennomføring av markedsbalanseringen

Samvirkeorganisasjonene i landbruket er gitt den utøvende rollen som markedsregulator innenfor hovedproduksjonene. Unntaket er hagebrukssektoren som ikke har markedsregulator, hvor GrøntProdusentenes Samarbeidsråd (GPS) administrerer avsetningstiltak. Markedsregulator gjennomfører balanserings-tiltak. Dette skal skje i samsvar med regelverket som er fastsatt, og forvaltes av Omsetningsrådet. Markedsregulator får dekning for kostnadene ved de enkelte tiltakene i henhold til regelverket. Følgende samvirkeorganisasjoner var markedsregulatorer i 2020:

- Tine SA for melk
- Norske Felleskjøp SA for korn
- Nortura SA for kjøtt og egg

SYSTEMET FOR MARKEDSREGULERING

Landbruks- og matdepartementet utnevner medlemmene i Omsetningsrådet. Landbrukssamvirket er markedsregulator for alle hovedproduksjoner i Norge, med unntak av grøntsektoren og fjørfekjøtt. Grøntprodusentenes samarbeidsråd (GPS) arbeider med administrering av markedsreguleringstiltak på grøntsektoren.

Foto: Torbjørn Tandberg

KVOTEORDNINGEN FOR MELK

Formålet med kvoteordningen for melk er å tilpasse melkeproduksjonen til avsetningsmulighetene i markedet innenfor de målsettingene Stortinget har fastsatt, herunder distriktsprofil og variert bruksstruktur. Kvoteordningen er hjemlet i omsetningsloven, og administreres av Landbruksdirektoratet. Mellomfinansiering og administrasjonskostnadene av kvoteordningen er finansiert over fondet for omsetningsavgift på melk.

Kvoteordningen skal i utgangspunktet være selvfinansierende. Kostnader knyttet til inndragning av kvoter o.l., samt administrasjon, dekkes av fondet for omsetningsavgift på melk. For melk som omsettes ut over kvote må melkeprodusenten betale en overproduksjonsavgift, som godskrives fondet for melk. Dette innebærer at ordningen i sin helhet driftes av midler fra fondet for melk. Administrative utgifter til sekretariatet fastsettes av LMD. Rammene for kvoteordningen ligger utenfor rådets myndighet.

GJENNOMGANG AV REGELVERK OG ORDNINGER I MARKEDSBALANSERINGEN

Stortingsmeldingen «Endring og utvikling – En framtidrettet jordbruksproduksjon», Meld. St. 11 (2016–2017) ble behandlet i Stortinget 25. april 2017. Med utgangspunkt i meldingen og Stortingets behandling av denne, ba LMD høsten 2017 Omsetningsrådet gjennomgå regelverk og ordninger i markedsbalanseringen.

Omsetningsrådet la til grunn at flertallet på Stortinget mente det ikke var behov for store omlegginger av markedsbalanseringsordningen, men så likevel behov for noen justeringer av de ulike ordningene for å tilpasse de til dagens behov.

I desember 2019 ble forslag til endringer i regelverk og retningslinjer sendt på høring. Høringsfristen var 20. mars 2020. Omsetningsrådet fikk i etterkant presentert en oppsummering av høringsinnspillene, før et førsteutkast til reviderte forskrifter og retningslinjer ble behandlet i mai. Innspill fra dette møtet ble innarbeidet i et nytt framlegg som ble forelagt rådet i møtet 22. juni, hvor endringer innenfor en rekke forskrifter og retningslinjer ble vedtatt.

Et stort prosjekt ble med dette ferdigstilt i 2020. Regelverksgjennomgangen la i hele prosjektperioden beslag på betydelige ressurser, både hos medlemsorganisasjonene i rådet og i Landbruksdirektoratet.

**Omsetningsrådet
slutførte
regelverk-
gjennomgangen.**

OMSETNINGS- RÅDETS NØKKELTALL 2020

Nøkkeltall

Omsetningsrådet forvalter midler fra omsetningsavgiftene, overproduksjonsavgift på melk, standardisert erstatning for fjørfe og svin, samt midler fra jordbruksavtalen. Rådets virksomhet påvirker ikke miljøet utover normal styrevirksomhet.

1056

mill. kroner i
fondsinntekter i 2020.

Oversikt over innkomne midler, bruk og årsresultat 2020:

	<i>I tusen kroner</i>
Fond per 1. januar 2019	536 402
Overproduksjonsavgift	26 451
Omsetningsavgifter	810 905
Andre inntekter ¹⁾	212 882
Finansinntekter	5 487
Inntekter	1 055 725
Avsetningstiltak og adm.kostnader markedsregulator	281 493
Produksjonsregulerende tiltak (eksklusive kvoteordningen på melk)	18 787
Faglige tiltak og opplysningsvirksomhet	251 848
Administrasjonskostnader og andre kostnader	14 488
Administrasjon kvoteordningen for melk ²⁾	33 093
Oppkjøp av melkekvoter (ku og geit)	478 537
Andre kostnader	31
Utgifter	1 078 277
Fond per 31. desember	513 850
Årsresultat	-22 552

¹⁾ Overført fra jordbruksavtalen og standardisert erstatning for svin- og fjørfe.

²⁾ Inkludert kostnader til utvikling av fagsystem melkekvote

INNKOMNE MIDLER

I 2020 ble det bokført 1 055 mill. kroner i inntekter til fondene. Av dette utgjorde renteinntekter snaut 5,5 mill. kroner. Omsetningsavgiften for de avgiftsbelagte produktene utgjorde 810 mill. kroner. I tillegg kom 31,4 mill. kroner overført fra jordbruksavtalen, som kollektivt dekker omsetningsavgift på hagebruksprodukter, samt avsetningstiltak i hagebrukssektoren. Overproduksjonsavgiften på melk utgjorde 26 mill. kroner. Øvrige inntekter til fondene utgjorde i 2020 181,5 mill. kroner, hvor statlige midler til oppkjøp av melkekvoter utgjorde 175 mill. kroner.

OMSETNINGSAVGIFTENE

Det ilegges omsetningsavgift på alle jordbruksvarene, med unntak av hagebruksprodukter, som dekkes kollektivt over jordbruksavtalen. Omsetningsavgiftene blir innbetalt av produsentene når de selger sine produkter. Avgiften blir brukt til finansiering av avsetningstiltak, produksjonsregulerende tiltak, faglige tiltak og opplysningsvirksomhet. Avgiftene fastsettes normalt ved årsskiftet, og revideres halvårlig, men de vurderes løpende gjennom året etter markeds-situasjonen. Unntaket er kornsektoren, der omsetningsavgiften følger kornåret, som går fra 1. juli til 30. juni. For melk, egg og kjøtt av kylling og kalkun, fastsetter LMD de løpende avgiftene. For kjøtt fra svin, sau/lam og storfe/kalv, samt avgiften på korn, fastsetter LMD maksimalsatser. Innenfor den øvre grensen fastsetter Omsetningsrådet de løpende avgiftene gjennom året, jf. tabellen nedenfor.

OMSETNINGSAVGIFTENE 2020

Oversikt over endringer gjennom året:

Produkt	Omsetningsavgift (kr per l/kg)											F.o.m. 30.11.20	Maks satser fra 01.01.20	Maks satser fra 01.07.20	Over- prod avgift
	F.o.m. 1.1.20	F.o.m. 27.1.20	F.o.m. 2.3.20	F.o.m. 13.4.20	F.o.m. 29.6.20	F.o.m. 1.7.20	F.o.m. 3.8.20	F.o.m. 31.8.20	F.o.m. 14.9.20	F.o.m. 28.9.20	F.o.m. 12.10.20				
Fjørfe															
Egg	0,80														
Høns															
Kalkun	0,28														
Kylling	0,28														
Kjøtt															
Sau	2,00						0,00	2,00			0,00	2,00	3,50		
Lam	2,00				1,80		0,80		1,80				3,50		
Storfe	1,00	0,40	1,10	0,30	0,10					1,60			2,50		
Gris	1,10				0,90								2,00		
Purke/råne	0,50														
Korn															
Korn	0,04						0,01						0,055	0,030	
Oljefrø	0,04						0,01						0,055	0,030	
Erter, lupiner og åkerbønner	0,04						0,01						0,055	0,030	
Melk															
Kumelk	0,30														4,90
Geitmelk	0,30														4,90
Pelsskinnavgift	1,00%														

AVSATT OVER JORDBRUKSOPPGJØRET

For 2020 ble det avsatt 31,4 mill. kroner over underpost 70.11 Markedstiltak til kollektiv dekning av omsetningsavgift hagebruk og avsetningstiltak hagebruk og potet. Midlene forvaltes av Omsetningsrådet.

KOSTNADER

De totale kostnadene ved markedsbalanseringen i 2020 utgjorde 552 mill. kroner. Det er først og fremst behovet for midler til avsetningstiltak og produksjonsregulerende tiltak som varierer fra år til år etter graden av tilbudsoverskudd i de enkelte sektorene. Det vises til omtalen under de enkelte sektorene.

ÅRSRESULTAT

Regnskapet viser et underskudd på 22,5 mill. kroner i 2020. Underskuddet knytter seg først og fremst til sektorene kjøtt, egg og melk. Det vises til nærmere omtale under de enkelte sektorene og rådets regnskap. Underskuddet trekkes fra fondskapitalen, som ved utgangen av 2020 utgjorde 513,8 mill. kroner. Fondskapitalen anses som solid, og fondene er i stand til å dekke sine forpliktelser.

Regnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift. Omsetningsrådet anser at denne forutsetningen er oppfylt.

Sammendraget nedenfor viser forbruket av midler i 2020, i tusen kroner:

	Avsetnings- tiltak ¹⁾	Produksjons- regulerende tiltak ²⁾	Faglige tiltak	Opplysnings- virkosomhet ³⁾	Sum sektorvis
Melk og melkeprodukter	109 032		12 150	27 353	148 535
Kjøtt	115 312	12 320	83 085	53 895	264 612
Hagebruk	651		1 639	25 605	27 895
Egg	36 560	6 467	5 741	13 122	61 890
Fjørfe			11 408	15 027	26 435
Korn	19 938		170	2 353	22 461
Pelsdyr			300		300
Sum alle sektorer	281 493	18 787	114 493	137 355	552 128

¹⁾ Avsetningstiltak inkluderer administrasjonskostnader hos markedsregulator.

²⁾ Produksjonsregulerende tiltak på kjøtt er «Utkjøp av smågrisprodusenter» og på egg «Frivillig førtidsslaktning av verpehøner». Statlig oppkjøp av melkekvoter på til sammen 478,6 mill. kroner er ikke inkludert.

³⁾ Inkluderer midler til markedsføring av økologiske produkter og Nyt Norge.

Korona-pandemien gjorde at etterspørselen etter norske jordbruksvarer ble styrket i 2020, og behovet for avsetningstiltak ble lavere enn man har sett de siste årene. Samtidig utgjorde det ekstraordinære statlige oppkjøpet av melkekvoter en stor utgiftspost for melkefondet. Den høye etterspørselen etter norske matvarer har fortsatt inni 2021 ettersom pandemien har vedvart, men det er usikkerhet knyttet til når og hvorvidt forbruksmønsteret vil returnere til normalen.

779 mill.

Det ble brukt 281,5 mill. kroner til avsetningstiltak, og 497,3 mill. kroner til produksjonsregulerende tiltak, inkl. melkekvotekjøp.

MARKEDSUTVIKLING OG TILTAK

Melk

Foto: Colourbox.com

16 mill.

Leveransene av kumelk økte med vel 16 mill. liter fra 2019.

MARKEDSSITUASJONEN

Samlet leveranse av ku- og geitemelk til meieri var 1 516,5 mill. liter i 2020. Det ble levert 1 496,9 mill. liter kumelk, opp fra 1 480,5 mill. liter i 2019. Leveransen av geitemelk var 19,8 mill. liter, som er på samme nivå som for 2019. Samlet sett gikk melkeleveransene dermed opp med nesten 16,2 mill. liter fra 2019 til 2020.

Produksjonsvolumene for kumelk i de første fem månedene av 2020 var lavere enn i 2019. Fra juni 2020 var imidlertid volumene av kumelk høyere enn i 2019. Produksjonsøkningen i andre halvår 2020 kan forklare med økte forholdstall for kvote for kumelk fra april og juni 2020, som igjen hadde sammenheng med økt etterspørsel etter meieriprodukter på grunn av covid-19-pandemien. Produksjonsvolumet for geitemelk var mer på nivå med 2019 gjennom hele 2020.

En liten mengde av den norske melken leveres ikke til meieri, men foredles lokalt. I 2020 utgjorde dette 3,1 mill. liter, opp fra 2,7 mill. liter i 2019. Dette utgjorde 2,0 promille av produsert kumelk i 2020. For geitemelk var denne andelen større. Mengden lokalt foredlet geitemelk var 1,0 mill. liter, en nedgang fra 1,1 mill. liter i 2019, som tilsvarte 5,3 prosent av all produsert geitemelk.

I 2020 var fettprosenten i kumelken på 4,38 prosent, opp fra 4,35 prosent i 2019. Det var ikke reguleringseksport av smør i 2020, men en ordinær eksport av nesten 19 tonn smør. Reguleringslageret, lager utover forretningsmessig lager av smør, var på nesten 2 600 tonn ved utgangen av november 2019, og i løpet av 2020 ble dette redusert med om lag 1 500 tonn, til nesten 1 100 tonn ved utgangen av november 2020. Ifølge Opplysningskontoret for meieriprodukter økte forbruket av smør med 3,9 prosent i 2020.

For skummetmelkpulver var reguleringslageret nærmest tomt høsten 2020, og det ble underdekning av skummetmelkpulver. Som følge av dette ble det lagt til rette for import, og det ble en periode fastsatt nedsatt tollsats for skummetmelkpulver. Reguleringslagrene av skummetmelkpulver ble redusert med nesten 750 tonn i løpet av året. Reguleringslagrene av hvitost ble redusert med omtrent 1 250 tonn, til nesten av 7 000 tonn ved utgangen av 2020. Det har ikke vært reguleringseksport av ost siden 2007.

Forholdstallet for disponibel melkekvote for kumelk var 0,96 fra 1. januar 2020, 1,01 fra 2. april og 1,05 fra 8. juni.

Produksjonen av geitemelk var høyere enn etterspørselen etter geitemelkprodukter. Om lag 1,53 mill. liter ble brukt til fôr. Disponibel geitemelkkvote for 2020 var satt til 0,94.

OPPNÅDD PRIS

I jordbruksoppgjøret 2019 ble målprisen for melk avtalt til kr 5,47 per liter melk. Den ble ikke endret i jordbruksoppgjøret 2020, og har dermed vært kr 5,47 per liter hele kalenderåret 2020. Gjennomsnittlig noteringspris for kalenderåret 2020 var lik målprisen.

I slutten av desember 2018 ble det satt styringspris på melk for avtaleåret 2018–2019, som var 2 øre per liter lavere enn målprisen som var avtalt i jordbruksoppgjøret 2018. Noteringsprisen i første halvår 2019 ble derfor kr 5,39 per liter, som var 5 øre per liter lavere enn noteringsprisen i andre halvår 2018. Gjennomsnittlig noteringspris i kalenderåret 2019 har derfor ikke økt sammenlignet med året før, slik som den har gjort i tidligere år. I 2020 økte denne med 4 øre per liter sammenlignet med 2019.

PRODUKSJON, IMPORT OG EKSPORT

Samlet sett gikk melkeleveransene opp med 16 mill. liter fra 2019 til 2020. Pandemien førte til en stor økning i etterspørselen etter meieriprodukter i dagligvarehandelen. Dette knyttes blant annet til reiserestriksjoner, som ga redusert grensehandel og færre på ferie i utlandet, og hjemmekontor og hjemmeskole.

Størst økning i volum var det i bruken av melk til modnet ost til dagligvaremarkedet. Videre var det en økning på 2,2 prosent i produksjonen av konsummelk i Norge fra 2019 til 2020. Forbruket av drikkemelk økte med 2 prosent i volum i 2020, sammenlignet med 2019 (Oppllysningskontoret for Meieriprodukter, melk.no, 2021). Utviklingen i forbruket av drikkemelk har vært negativ i mange år.

Importen av meieriprodukter økte med 6 prosent i mengde fra 2019 til 2020. Ost, smaksatt søt melk og yoghurt er de største importvarene. Etterspørselsøkning i markedet førte i tillegg til økt import av skummetmelkpulver høsten 2020.

Norsk eksport av meieriprodukter er relativt beskjeden. Ost var det meieriproduktet som utgjorde mest i eksportverdi også i 2020 med hele 74 prosent, mens mysepulver, som hadde nest størst eksportverdi, utgjorde 17 prosent. Eksporten av ost var på et historisk lavt nivå med 7 878 tonn, ifølge SSBs handelsstatistikk, en reduksjon på 2 500 tonn ost sammenlignet med 2019. Fra 1. juli 2020 fikk ikke lenger norsk ost eksportstøtte. Kombinert med økt etterspørsel nasjonalt, kan dette forklare den lavere eksporten.

Det var økt etterspørsel etter meieriprodukter i dagligvarehandelen og lavere reguleringslagre.

OMSETNINGSavgIFT OG OVERPRODUKSJONSavgIFT

Det ble krevd inn 456,2 mill. kroner i omsetningsavgift og 26,5 mill. kroner i overproduksjonsavgift for melk i 2020. Renteinntektene til fondet for omsetningsavgift på melk var på i underkant av 0,8 mill. kroner, inklusive renter fra kvoteordningen.

Nedskaleringen av melkeproduksjonen, som etter avtale mellom staten og faglagene ble gjennomført i 2020, skulle i all hovedsak dekkes av fondet for melk. Omsetningsavgiften var derfor rekordhøy i 2020, på 30 øre per liter melk. I tillegg bidro staten med 175 mill. kroner til finansieringen av det ekstraordinære kvoteoppkjøpet. Merverdiavgiften i kjøpet utgjorde ca. 110 mill. kroner. For å sikre tilstrekkelig likviditet i fondet for melk i første halvår 2021, inngikk Omsetningsrådet i juli 2020 en avtale med Tine. Der forpliktet Tine seg til å stille et beløp til rådighet for en tremåneders periode, for å unngå midlertidig høy omsetningsavgift. Tine bidro med 32 mill. kroner til dette formålet.

Oversikt over omsetningsavgiften de siste årene, kroner per liter:

		2005	2010	2017	2018	2019	2020	2021
Omsetningsavgift, kr per liter	1. halvår	0,08	0,09	0,06	0,05	0,12	0,30	0,10
	2. halvår	0,07	0,08	0,05	0,06	0,22	0,30	

Ved inngangen av 2020 var fondet på 116,80 mill. kroner, mens det ved utgangen av året var på 111,2 mill. kroner.

Foto: Torbjørn Tandberg

AVSETNINGSTILTAK

Totalt 109,0 mill. kroner av omsetningsavgiften ble brukt til avsetningstiltak i meierisektoren og til markedsregulatoras administrasjonsgodtgjørelse. Dette var 24,7 mill. kroner (18,5 prosent) lavere enn i 2019. I 2020 ble kostnadene ved samtlige reguleringstiltak redusert sammenlignet med 2019. Det var ikke reguleringseksport av smør eller hvitost, eller prisnedskrivning av smørølje.

Kompensasjon for reguleringskapasitet for 2020 er regnskapsført med 40,1 mill. kroner, som er en reduksjon på 4,5 mill. kroner (10,1 prosent) sammenlignet med 2019. Beregningen av kompensasjonen for 2020 ble gjort etter samme modell som i 2019 og etter revisjon av den tidligere modellen.

Totalt ble det utbetalt 9,6 mill. kroner i prisnedskrivning til skummetmelkpulver til fôr. Utbetalingen ble redusert med 1,0 mill. kroner, tilsvarende 9,6 prosent, fra 2019. Reduksjonen skyldtes at det ble solgt mindre skummetmelkpulver til fôr enn i 2019. Det ble solgt 557 tonn i 2020, mens det ble solgt 648 tonn året før.

Det ble utbetalt 9,5 mill. kroner i prisnedskrivning av geitemelk til fôr. Kompensasjonsbeløpet ble redusert med 4,4 mill. kroner sammenlignet med 2019. Reduksjonen hadde sammenheng med redusert volum.

Kostnader til reguleringstransport var på 22,1 mill. kroner. I tillegg blir kostnader på 2,6 mill. kroner fra 2019 regnskapsført i 2020. Dette gjelder en korreksjon av kompensasjonen for 2019 som en ikke var i stand til å få gjort før regnskapet for 2019 ble avsluttet. Med korreksjonen ble totale kostnader til transport i 2019 på 25,9 mill. kroner. Kostnadene ble dermed redusert med 3,8 mill. kroner fra 2019 til 2020. Redusert utbetaling har sammenheng med redusert volum i 2020.

Kostnader ved lagring av reguleringsprodukter utgjorde 15,7 mill. kroner, noe som var en reduksjon på 11,7 mill. kroner (42,6 prosent) sammenlignet med 2019. Reduksjonen skyldtes både redusert volum og reduserte satser. Lageret av pulver var på et sjeldent lavt nivå i 2. halvår 2020.

Kostnadene til mellomtransport mellom reguleringslagre, inkludert håndteringskostnader, ble beregnet til 3,3 mill. kroner, noe som var en reduksjon på 0,1 mill. kroner sammenlignet med året før.

Salg til spesialmarkeder utgjorde 6,2 mill. kroner, noe som er en reduksjon på 1,0 mill. kroner fra 2019.

Prisnedskrivning av skolemelk utgjorde 5,7 mill. kroner fra fondet for omsetningsavgift på melk, en nedgang på om lag 3,1 mill. kroner sammenlignet med 2019. Reduksjonen var på 35 prosent sammenlignet med 2019. Covid-19-pandemien og nedstengte skoler deler av 2020 er en av årsakene til den store reduksjonen i salget av melk til skoler.

I 2020 hadde Tine SA en netto prisgevinst ved reguleringslagring på 15,0 mill. kroner. Dette ble godskrevet fondet for omsetningsavgift på melk. Prisgevinsten var 3,6 mill. kroner lavere enn i 2019.

Tine SA fikk utbetalt om lag 3,2 mill. kroner mer i akonto-overføringer enn de faktiske avsetningstiltakene kostet. Siden Tine ikke fikk utbetalt akonto-overføringer før i juli 2020 grunnet usikkerhet knyttet til likviditeten i fondet for melk sett opp mot kvotekjøpet, har Tine til gode 83 495 kroner i renter fra fondet for omsetningsavgift for melk.

Tine SAs administrasjonskostnader var på 9,0 mill. kroner, en nedgang på rundt 0,2 mill. kroner sammenlignet med 2019.

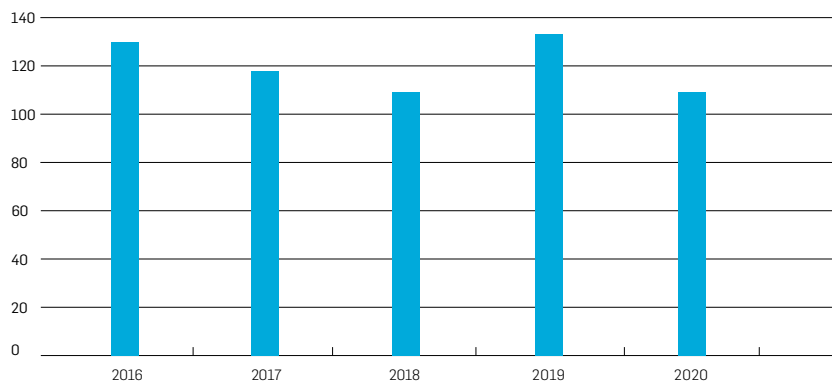
-18,5 %

Omsetningsavgift til avsetnings-
tiltak var 18,5 % lavere enn i 2019.

Bruk av midler til avsetningstiltak i melkesektoren i perioden 2016–2020:

AVSETNINGSTILTAK MELK 2016–2020

Mill. kroner

Samlet regnskap for avsetningstiltak i melkesektoren:

I kroner	2020	2019
Prisnedskrivning av skolemelk	5 743 954	8 839 003
Reguleringskapasitet	40 100 000	44 600 000
Reguleringstransport	22 099 359	23 338 167
- Korrigert oppgave for 2019/2018	2 565 429	3 648 434
Mellomtransport og håndtering	3 328 807	3 408 832
Lagringskostnader	15 730 256	27 403 302
Salg til spesialmarkeder	6 238 667	7 204 624
- Korrigert oppgave for 2018		141 741
Geitemelk til fôr	9 509 395	13 890 868
Skummetmelkpulver til fôr	9 600 360	10 619 628
Pristap/prisgevinst	-14 993 510	-18 574 813
Renteoppgjør	83 495	- 809
Markedsregulators administrasjonskostnader	9 025 438	9 247 480
Sum	109 031 650	133 766 457

FAGLIGE TILTAK OG OPPLYSNINGSVIRKSOMHET

Faglige tiltak

Geno, Norsk Sau og Geit (NSG) og KOORIMP (Husdyrnæringens koordineringsenhet for smittebeskyttelse ved import) og Helsetjenesten for storfe fikk til sammen 12,15 mill. kroner fra omsetningsavgiften på melk, noe som var på samme nivå som i 2019. Av dette fikk Geno utbetalt 6,5 mill. kroner og NSG 1,5 mill. kroner til avlsarbeid, mens KOORIMP fikk 450 000 kroner til smittebeskyttelse ved import. I tillegg ble det innvilget 3,7 mill. kroner til Helsetjenesten for storfe for å arbeide med de kliniske infeksjonssykdommene BCoV og BRSV.

Fordeling av midler til faglige tiltak melk, i kroner:

I kroner	2020
Geno	6 500 000
Norsk Sau og Geit	1 500 000
KOORIMP	450 000
Helsetjenesten for Storfe	3 700 000
Sum	12 150 000

Opplysningsvirksomhet

Det ble gitt 27,4 mill. kroner i tilskudd til opplysningsvirksomhet gjennom midler fra omsetningsavgiften i 2020. Tilskuddet ble gitt til Opplysningskontoret for meieriprodukter (Melk.no), samt opplysningsvirksomhet i regi av Matmerk.

Fordeling av midler til opplysningsvirksomhet melk:

<i>I kroner</i>	2020	2019
Opplysningskontoret for Meieriprodukter	24 486 827	20 955 941
Norsk Gardsost		200 000
KSL Matmerk, Nyt Norge	2 016 137	2 040 000
KSL Matmerk, Økologisk mat	850 000	838 976
Sum	27 352 964	24 034 917

Matmerk tildeles midler fra omsetningsavgiften for å drive generisk markedsføring av økologisk mat og å gjennomføre kampanjer for den nasjonale merkeordningen Nyt Norge. Fondet for omsetningsavgift på melk bidro med 0,85 mill. kroner til markedsføring av økologisk mat, som var en økning på nær 11 000 kroner fra 2019. Videre ble det anvendt vel 2 mill. kroner til markedsføring av Nyt Norge, noe som er en reduksjon på nær 24 000 kroner fra 2019.

Melk.no driver merkenøytral informasjonsvirksomhet på vegne av aktørene i meieribransjen. Formålet er å øke kunnskapen om, og fremme forbruket av norsk melk og meieriprodukter, blant annet gjennom internett siden deres. I 2020 ble det bevilget 24,5 mill. kroner fra fondet for omsetningsavgift på melk til Melk.no.

For nærmere informasjon om opplysningsvirksomheten vises det til hjemmeside til Melk.no, <http://www.melk>.

Opplysningskontoret for meieriprodukters prosjektregnskap for de to siste årene:

<i>i kroner</i>	2020	2019
Forbruker	11 501 061	9 051 449
Samfunnsmiljø	1 548 475	967 614
Kompetanse, analyse, innsikt	867 774	1 229 455
Sum markedsaktiviteter	13 917 310	11 248 517
Sum personal- og driftskostnader	10 569 517	9 707 424
Opplysningskontoret totalt	24 486 827	20 955 941

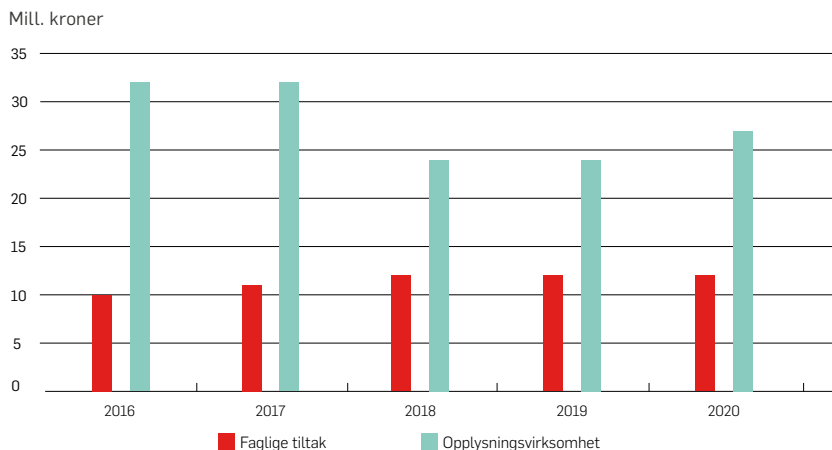
Melk.no brukte 13 173 kroner mindre enn budsjettrammen som var gitt gjennom omsetningsmidlene.

I tillegg bidro eierne i Opplysningskontoret for meieriprodukter med 3 mill. kroner til en søtmelkskampanje i 2020. Totalbudsjettet, inkludert eierfinansiering, var derfor på 27,5 mill. kroner i 2020.

Bruken av midler til opplysningsvirksomhet var noe høyere enn i 2019. Det ble i 2020 bevilget 3,5 mill. kroner mer til Opplysningskontoret for meieriprodukter sammenlignet med 2019. Bruken av midler til faglig tiltak var på samme nivå som i 2019.

Bruk av omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet i perioden 2016–2020:

FAGLIGE TILTAK OG OPPLYSNINGSVIRKSOMHET MELK 2016–2020

KVOTEORDNINGEN FOR MELK

Kvotordningen for melk har som formål å tilpasse ku- og geitemelkproduksjonen til avsetningsmulighetene i markedet. Forskrift 2011-12-23 nr. 1502 om kvoteordningen for melk danner det formelle grunnlaget for ordningen. Landbruksdirektoratet har forvaltningsansvaret for kvoteordningen, og LMD er klageinstans.

Kumelkproduksjon

I 2020 disponerte 7 425 foretak til sammen 1 698 mill. liter kumelkkvoter. Forholdstallet for disponibel kvote for kumelk var 1,05.

Forholdstallet endret seg gjennom året, ved inngangen av 2020 var tallet 0,96. Forholdstallet ble satt lavt som følge av utfasing av støtte til eksport av Jartsbergost og redusert behov for melk i markedet. Korona-situasjonen i 2020 økte derimot forbruket av meieriprodukter, og behovet for melk ble større enn estimert. Derfor ble forholdstallet endret, først i april til 1,01, så i juni til 1,05.

Antall foretak med kumelkproduksjon gikk ned med 62 prosent fra 2002 til 2020. Gjennomsnittlig disponibel kvote per foretak økte i samme periode, fra 78 000 liter til 229 000 liter.

Utviklingen i gjennomsnittlig disponibel kvote og antall foretak med kumelkproduksjon:

GJENNOMSNITTSKVOTE OG TALLET PÅ FORETAK 2002–2020

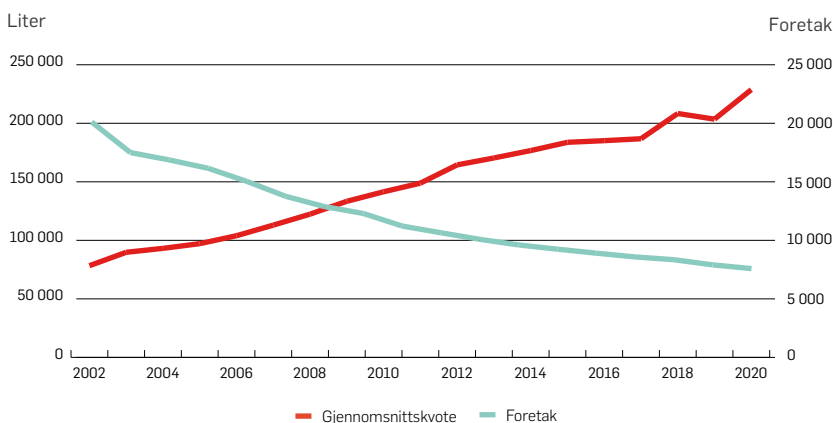

Foto: Klaus Fjellheim, unsplashet

Geitemelkproduksjon

I 2020 var det 273 foretak med geitemelkkvoter. Disse foretakene hadde til sammen en disponibel kvote på om lag 21,6 mill. liter. Forholdstallet for disponibel kvote for geitemelk var 0,94.

Fra 2002 til 2020 var det en reduksjon fra 616 til 273 foretak med geitemelkkvote, det utgjør en nedgang på 56 prosent. I samme periode har gjennomsnittlig disponibel kvote økt fra 38 000 liter til 79 000 liter. De siste seks årene har både antall foretak og gjennomsnittlig disponibel kvote for geitemelk vært relativt stabil.

Omsetning av melkekvoter

Det gjennomføres årlig kjøp og salg av både kumelkkvote og geitemelkkvote dersom ikke annet vedtas i jordbruksoppgjøret. I 2020 ble det gjennomført en oppkjøpsordning for kumelkkvoter som følge av bortfall av eksportsubsidier for ost fra 1. juli 2020. Ved salg av grunnkvote måtte minst 80 prosent av totalt salg selges til staten, mens inntil 20 prosent kunne selges til private kjøpere. Prisen som staten betalte var differensiert i de ulike produksjonsregionene, og varierte fra kr 10,00 til kr 15,50 per liter.

I 2020 var det 435 selgere av kumelkkvote, og 35 millioner liter grunnkvote ble solgt til staten. Oppkjøp av melkekvotene for 2020 ble dekt av omsetningsavgiftsmidler og av midler over statsbudsjettet. Direktoratet utbetalte 478,5 millioner kroner eks. mva. for oppkjøpet av kumelkkvotene, hvor 303,5 millioner ble dekket av omsetningsavgiftsmidler og 175 millioner ble dekt av midler fra statsbudsjettet.

For geitemelk var det normal omsetningsrunde, hvor minst 20 prosent av totalt salg måtte selges til staten, og inntil 80 prosent kunne selges til private kjøpere. Prisen var 2,50 kroner per liter for mengden solgt til staten. I 2020 ble det solgt 45 761 liter geitemelkkvote til staten, fra seks selgere. Direktoratet utbetalte 114 402,50 kroner eks. mva. for oppkjøp av geitemelkkvotene, også dekket av fondet for melk.

Både ku- og geitemelkkvote solgt gjennom den statlige ordningen ble ikke videresolgt, og dette ga behov for mellomfinansiering.

35 mill.

liter grunnkvote ble solgt til staten, hvorav 63 % av kostnaden ble dekket av omsetningsavgiften.

Kjøtt

Foto: Landbruksdepartementet

Stengte grenser og færre utenlandsreiser økte etterspørselen.

MARKEDSSITUASJONEN

Markedet for kjøtt var i 2020 preget av koronasituasjonen, med økt salg og underskudd av kjøtt, spesielt for storfe og svin. Stengte grenser og mindre reising utenlands økte etterspørselen, samtidig som produksjonen ble noe redusert. Sau/lam var den eneste produksjonen som økte.

Tilførselen av svin gikk ned med 0,4 prosent fra året før, som er det laveste nivået siden 2014. Samtidig ga økt etterspørsel stort behov for import, og det ble importert mer enn tre ganger så mye svinekjøtt som året før. Ved inngangen til året lå det 2 162 tonn på reguleringslager, mens det var tomt ved utgangen av året.

For storfe var det fortsatt underskudd av norskprodusert storfekjøtt. Etter tørkeåret 2018, med påfølgende høy slakting av storfe, gikk produksjonen ned i 2019, en nedgang som også fortsatte i 2020. Økt behov for melk, og dermed færre kyr til slakt, var medvirkende til redusert produksjon. Ved inngangen til året lå det 1 751 tonn storfekjøtt på reguleringslager. I løpet av april ble lageret for storfekjøtt tømt, og det var fortsatt tomt ved utgangen av året.

Produksjonen av saue- og lammekjøtt økte med 1,2 prosent i 2020. Samtidig økte salget av lammekjøtt med nesten 14 prosent fra året før, ifølge markedsregulator Nortura. Økt synliggjøring av lammekjøtt i dagligvare, sammen med en noe lenger sesong i 2020, bidro til økningen. Ved inngangen til året lå det 2 891 tonn lam og 26 tonn sau på reguleringslager, mens det ved utgangen av året lå 1 880 tonn lam på lager.

Underskudd av svinekjøtt for første gang på flere år

Produksjonen av svinekjøtt gikk ned fra 2019 til 2020, og endte på 131 691 tonn, en nedgang på 592 tonn (-0,4 prosent), det laveste produksjonsnivået siden 2014. Effekten av utkjøpsordningen med tilskudd til smågrisprodusenter, som ble vedtatt november 2018, så en også i 2020.

Etter de siste års overskudd var det ved inngangen til 2020 ventet et mer balansert svinemarked i Norge. Koronasituasjonen endret dette. Svinekjøtt er et vanlig produkt i grensehandel, og stengte grenser medførte økt nasjonalt salg og underdekning av norsk vare i markedet. Ifølge markedsregulator økte salget av svinekjøtt i 2020 med 5,2 prosent fra året før. Ved inngangen til 2020 lå det 2 162 tonn svinekjøtt på reguleringslager, mens det var tomt ved utgangen av året.

De siste årene har stor etterspørsel etter ribbe ført til underdekning av norsk ribbe fram mot jul, til tross for overskudd av svinekjøtt ellers. Landbruksdirektoratet vedtok generell nedsatt tollsats for ferske hele og halve slakt av svin fra 20. oktober og ut året. Tollsatsen ble også satt ned for sideflesk av svin (ribbe) i omtrent samme periode. Importen endte på 7 730 tonn, som var mer enn tre ganger så mye som året før.

Det såkalte «ribbetiltaket» ble ikke benyttet i 2020. Tiltaket har bestått i å skjære ut ribbe og fryse den inn for å forebygge underdekning før jul, og å benytte markedsreguleringstiltak for å få avsetning for de andre delene av dyret. Inntil 50 prosent av grisen kunne leveres til markedsregulator i form av kam, skinke og sortering. En viktig forutsetning for tiltaket var muligheten for etterfølgende reguleringseksport, som falt bort fra 1. januar 2021. Det er dermed ikke lenger et verktøy markedsregulator kan benytte.

Avsetningstiltaket reguleringseksport ble benyttet, i hovedsak 1. halvår 2020, og av kvoten på nærmere 1 900 tonn ble 1 159 tonn eksportert.

Redusert produksjon av storfekjøtt på grunn av økt behov for melk

Etter tørken i 2018, med påfølgende høy slakting av storfe, gikk produksjonen ned i 2019, en nedgang som også fortsatte i 2020. Produksjonen endte på 85 293 tonn, en nedgang på 1 710 tonn (-2,0 prosent) fra året før. Ved inngangen til 2020 lå det 1 751 tonn storfekjøtt på reguleringslager, mot 2 758 tonn på samme tid året før. I løpet av april ble lageret for storfekjøtt tømt, og det var fortsatt tomt ved utgangen av året.

Stengte grenser og mindre reiser utenlands førte til økt etterspørsel etter kjøtt innenlands. Ifølge Nortura økte salget med 4,9 prosent i 2020. I årets første tertial lå salget av storfekjøtt 5,7 prosent lavere enn i samme periode året før, men salget økte betydelig utover året.

Økt etterspørsel etter melk og utsettelsen av oppstart av Jarlsbergfabrikken i Irland, medførte et større behov for melk enn tidligere antatt. Dette økte behovet for melkekyr, noe som førte til færre slakt fra melkebesetninger og mindre produksjon av storfekjøtt. Mens kyslaktingen gikk noe opp i 2019, falt den med rundt 9 prosent i 2020.

Redusert produksjon og økt salg av storfekjøtt gav økt behov for import og tollnedsettelse store deler av året. Markedsdekningen var lav allerede i mars 2020. Det ble vedtatt generell nedsatt tollsats for hele og halve slakt av storfe, og det var behov for nedsatt tollsats det meste av det gjenværende året. Importen endte på 16 349 tonn, en økning på 52 prosent fra året før.

Økt etterspørsel etter melk førte til færre slakt og mindre produksjon av storfekjøtt.

Bedre markedsbalanse for sau og lam

Produksjonen av sau har jevnt over vært større enn engrossalget de siste årene. Dette har gitt et overskudd som har blitt lagt på reguleringslager. Siden 2017 har produksjonen av sau og lam gått ned, men i 2020 økte produksjonen med 1,2 prosent sammenlignet med året før, som gjorde at produksjonen endte på 24 561 tonn. Bestanden av sau og lam var omtrent uendret, med kun en liten økning på 0,5 prosent fra året før. I 2019 var det en nedgang i bestanden, og tørkesommeren i 2018 og oppfordring fra markedsregulator om å redusere dyretallet var medvirkende til dette.

Salget av lammekjøtt økte med nesten 14 prosent fra året før, ifølge markedsregulator. Fokus på salg av lammekjøtt i dagligvare, sammen med en noe lengre salgssesong i 2020, bidro til økningen. Samtidig var salget i 2019 relativt svakt.

Ved inngangen av 2020 lå det 2 891 tonn lammekjøtt og 26 tonn sauekjøtt på reguleringslager. Reguleringslageret for sau ble raskt tømt, og det ble også tatt ut lam, spesielt i sommermånedene, med høyere uttak fra reguleringslageret enn forventet. Ved utgangen av året lå det 1 880 tonn lammekjøtt på reguleringslager, og det var fortsatt tomt for sau.

Omsetningsrådet vedtok i august 2018 omsetning av sau til dyrefôr og til veldedige formål. Det ble volumbegrenset til hhv. 1 000 tonn og 10 tonn, men vedtaket var ikke tidsavgrenset. I 2020 ble det omsatt 4,3 tonn til veldedige formål, og sammen med omsetning i 2019 anses rammen for tiltaket som ferdig utnyttet. Det ble ikke omsatt sau til dyrefôr i 2020.

OPPNÅDD PRIS

Svin

Målprisen økte for avtaleåret 2020–2021 til kr 33,89 per kg. For avtaleåret 2019–2020 var målprisen kr 32,43 per kg, uendret siden 1. juli 2015. Oppnådd pris for avtaleåret 2019–2020 endte 4 øre per kg under målprisen, mens i avtaleåret 2020–2021 ligger prisen an til å ende på målpris.

Storfe

Planlagt gjennomsnittlig engrospris (PGE) for storfe var for første halvår 2020 kr 61,20 per kg, opp kr 0,70 per kg fra andre halvår 2019. I andre halvår 2020 ble PGE satt opp med kr 1,60 per kg, til kr 62,80 per kg. I første halvår endte akkumulert noteringspris på kr 61,19 per kg, og i andre halvår på kr 62,52 per kg, hhv. kr 0,01 per kg og kr 0,28 per kg under planlagt snitt.

Lam

PGE for lam var kr 66,10 per kg i første halvår, og økte i andre halvår til kr 66,40 per kg. Oppnådd pris ble kr 65,39 per kg i første halvår og kr 65,84 per kg i andre halvår, hhv. kr 0,71 per kg og kr 0,56 per kg under PGE.

PRODUKSJON, IMPORT OG EKSPORT

I perioden 2005–2020 økte den samlede produksjonen av svin, storfe, kylling og sau/lam med 24 prosent, men det var en nedgang i produksjonen i 2020, noe det også var i 2019. Den samlede norske produksjonen av gris, storfe, lam og kylling ble redusert med 2 642 tonn fra 2019 til 2020. Sau/lam var den eneste produksjonen som økte.

En betydelig vekst i etterspørselen etter kyllingkjøtt har drevet produksjonen oppover, og var i 2020 mer enn dobbelt så stor som i 2005. Produksjonen av svinekjøtt flatet noe ut i 2016, og har gått noe ned de siste årene.

76 %

Total import av gris, storfe, sau/lam og kylling økte med 76 %.

Produksjonen av de grovfôrbaserte kjøttslagene har vært relativt stabil i perioden sett under ett, men med en del variasjoner mellom år. Produksjonen av saue- og lammekjøtt økte i perioden 2012 til 2017, men gikk ned i 2019. I 2020 var det en liten økning i produksjon. Storfekjøttproduksjonen er i dag omtrent på nivå med produksjonen i 2007, men har variert mye. I 2018 førte tørken til en stor mengde slakt, noe som drev produksjonen opp. De siste to årene har produksjonen derimot vært nedadgående.

Det ble totalt importert 25 358 tonn gris, storfe, sau/lam og kylling i 2020, en økning på 76 prosent fra året før. Det var økt import av både gris, storfe og kylling, mens sau/lam hadde redusert import. Eksporten i samme periode ble på 7 699 tonn, en reduksjon på 8 prosent fra året før.

OMSETNINGSAVGIFTEN

I 2020 ble det innbetalt i alt 241 mill. kroner i omsetningsavgift. Renteinntektene ble bokført med 3,8 mill. kroner. Andre inntekter var på 5,5 mill. kroner, som knytter seg til standardisert erstatning. Fondet for omsetningsavgift var ved inngangen av året på 311 mill. kroner. I løpet av året ble fondet redusert med ca. 18 mill. kroner, til i underkant av 294 mill. kroner.

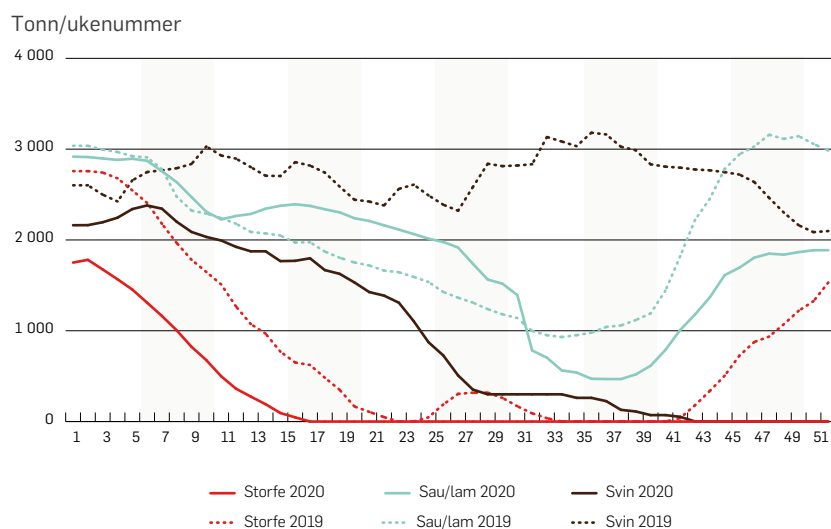
Maksimalsatsene fastsettes ut fra en forventet markedssituasjon. I 2020 var maksimalsatsen for sau/lam kr 3,50 per kg, for svin kr 2,00 per kg og kr 2,50 per kg for storfe.

AVSETNINGSTILTAK OG PRODUKSJONSREGULERENDE TILTAK

Reguleringslageret totalt var ved inngangen til året på 6 830 tonn kjøtt, hvor 2 162 tonn var kjøtt av svin, 1 751 tonn av storfe og 2 917 tonn av sau/lam. Ved utgangen av året var det 1 880 tonn lam på reguleringslager (-35 prosent), og det var tomt for storfe, svin og sau.

Utviklingen i reguleringslageret for kjøtt 2019 og 2020:

REGULERINGSLAGER FOR KJØTT 2019 OG 2020

41 %

Omsetningsavgift til avsetnings-tiltak ble redusert med 41 %.

Det påløp primært kostnader til avsetningstiltak for reguleringslagring av svinekjøtt og kjøtt av lam, og til eksport av svinekjøtt. I tillegg kom kostnader til utkjøp av smågrisprodusenter. Kostnadene til avsetningstiltak, inkludert administrasjonskostnadene og produksjonsregulerende tiltak på gris, var i underkant av 128 mill. kroner, som var 88 mill. kroner mindre enn i 2019, en reduksjon på 41 prosent. Markedsregulators administrasjonskostnader økte noe i 2020.

Fordelingen av midler på avsetningstiltak for kjøtt de to siste årene:

I kroner	2020	2019
Reguleringslager ¹⁾	25 537 704	59 622 977
Frysefradrag	44 755 510	64 389 022
Reguleringseksport ²⁾	29 520 807	41 098 033 ²⁾
Tiltak for slaktning av lett gris	0	11 121 760
Utkjøp av smågrisprodusenter	12 320 000	25 952 000
Sauerkjøtt til dyrefôr	0	265 321
Sauerkjøtt til veldedige formål	130 302	142 743
Markedsregulators administrasjonskostnader	15 367 460	13 497 251
Sum avsetningstiltak kjøtt	127 631 783	216 089 107³⁾

¹⁾ I posten inngår pristap/prisgevinst i perioden.

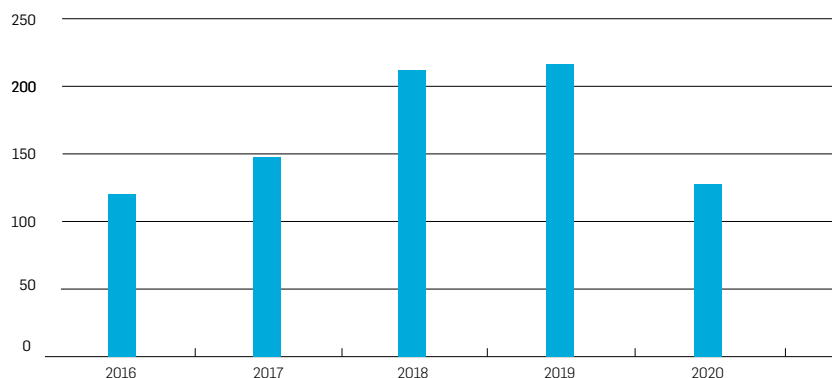
²⁾ I posten inngår en tilbakebetaling for 2017.

³⁾ Summen er for tiltak gjort i 2019. Det er kr 1 349 999 høyere enn regnskapstallet. Regnskapstallet inkluderer noen korrigeringer fra tidligere år.

Bruken av midler til avsetningstiltak for kjøtt i perioden 2016–2020:

AVSETNINGSTILTAK KJØTT 2016–2020

Mill. kroner

FAGLIGE TILTAK OG OPPLYSNINGSVIRKSOMHET

Faglige tiltak

For kjøtt gis det tilskudd til forsøksvirksomhet, forskning og avl i regi av avlsorganisasjoner og andre, samt til Animalia. Animalia er et av Norges ledende fag- og utviklingsmiljøer innen kjøtt- og eggproduksjon. Animalia arbeider langs hele verdikjeden fra dyrevelferd og dyrehelse, via dyretransport og slakting til skjæring, foredling og prosess.

Det ble brukt ca. 83,1 mill. kroner til faglige tiltak på kjøtt, finansiert over omsetningsavgiften:

I kroner	2020	2019
Forsøksvirksomhet, forskning og avl	30 777 000	29 377 000
Bærekraft og kosthold ¹⁾	3 881 000	2 861 000
Kommunikasjon, IT og økonomi	6 106 000	7 868 000
Helsetjeneste felles (Husdyrfag)	1 623 000	1 686 000
Husdyrkontrollene	10 841 000	8 238 000
Helsetjenesten for sau	2 825 000	2 654 000
Helsetjenesten for svin	4 230 000	5 177 000
Helsetjenesten for storfe	2 786 000	2 726 000
Dyrevelferd transport/slakt	1 509 000	1 668 000
KOORIMP	944 000	935 000
Skjæring og analyse ²⁾	7 122 000	6 053 000
Prosess og produkt	1 893 000	3 614 000
Mattrygghet	2 679 000	2 620 000
Klassifisering	5 501 000	5 773 000
FoU	68 000	0
Ekstra FoU	300 000	289 000
Sum faglige tiltak kjøtt	83 085 000³⁾	81 538 000

¹⁾ Nytt navn i 2020. Tilsvaret Bærekraft miljø og klima, og inkluderer Kjøtt og egg i kostholdet.

²⁾ Inkludert 176 048 kroner til frakt av slakt til nedskjæring ved Animalias pilotanlegg. Postene er avrundet til hele tusen.

³⁾ Summen er avrundet til hele tusen. Nøyaktig forbruk er 83 084 584 kroner.

Støtte til forsøksvirksomhet, forskning og avl var på til sammen 30,8 mill. kroner. Dette er midler som brukes utenom Animalia. Norsvin fikk totalt 13,0 mill. kroner, Norsk Duroc 5,1 mill. kroner, ScanPig 612 000 kroner, Norsk Sau og Geit 3,1 mill. kroner, Geno 2,8 mill. kroner til avlsarbeid på NRF, mens TYR fikk 4,1 mill. kroner til ordinært avlsarbeid på kjøttfe og 600 000 kroner til spesielle prosjekter. I tillegg ble andre prosjekter støttet med midler i størrelsesorden 70 000–300 000 kroner.

Forsøksvirksomhet, forskning og avl viser en økning i tildeling for 2020 på 1,4 mill. kroner, sammenlignet med 2019. Av økningen er 1,0 mill. kroner gitt til Norsvin og deres arbeid med konvertering av foredlingsbesetninger til SPF (spesifikk patogenfri). Målet er at alle foredlingsbesetninger skal være konvertert til SPF innen utgangen av 2024.

Norsk Duroc ble etablert i 2017. Avlsarbeidet på duroc ble tidligere finansiert av Nortura. Rasen var kun tilgjengelig for deres medlemmer, og dermed ikke berettiget tilskudd over omsetningsavgiften. Norsk Duroc er nå eid av Nortura og flere uavhengige slakterier, og sæd av duroc er tilgjengelig for alle svineprodusenter. Omsetningsrådet valgte derfor å støtte avlsarbeidet på duroc også i 2020. Øvrige midler i tabellen over brukes av Animalia.

I september 2020 vedtok Omsetningsrådet at omsetningsavgiftsmidler kan benyttes til frakt av slakt til nedskjæring ved Animalias pilotanlegg, som nå er tillagt Animalias aktiviteter innen skjæring og analyse.

Fra 1. januar 2018 ble Animalias virksomhet skilt ut i et eget aksjeselskap. Animalia AS eies av Nortura SA og Kjøtt- og fjørfebransjens Landsforbund (KLF) i fellesskap. Animalia AS overtok ansvar og oppgaver som har vært utført av Animalia. Animalia var tidligere driftsmessig en egen enhet, men er juridisk sett en del av markedsregulator Nortura SA.

Omsetningsavgiften for storfe, svin og sau/lam har ifølge Animalia blant annet blitt brukt til:

- utvikling og drift av dyrevelferdsprogrammene
- videreutvikling av fagsystemet Helsegris tilpasset slaktegrisproduksjon
- helseovervåkning i avlsbesetningene på svin
- videreføring av kontrollprogrammet mot virussjukdommene BRSV og BCoV
- utarbeiding av bransje-retningslinjer for trygg omsetning av livdyr, elektroniske livdyrattester og implementering av nyutviklet verktøy for registrering av klauvhelse til Dyrehelseportalen
- videreføring av arbeidet med munnskurv og leddbetennelse på sau/lam, samt oppdatert parasitrådgivning og undersøkelser av effekten av mosjon hos sauer i drektigheten
- ny digital plattform for etisk regnskap, og videreutvikling og utviding bakover i verdikjeden med fokus på forhold rundt opplesing på gård
- gjennomføring av 26 etiske regnskap ved slakterier for storfe, svin og småfe, og åtte kurs for dyrebilsjåfører
- deltakelse i arbeidsgruppen som har jobbet med en nasjonal dyrehelsestrategi for å håndtere konsekvenser av nytt EU-regelverk
- videreutvikling av husdyrkontrollene, blant annet utvikling av fôrmodul i Ingris og ferdigstilling av fôrplan i webapplikasjonen til Sauekontrollen
- konvertering av produsentnummeret i alle fagsystemer på grunn av regionreformen
- videreføring av prosjektet MeatCrafter for klassifisering av lam og prosjekt om autofomklassifisering av svin
- gjennomføring av flere FoU-prosjekter, blant annet EU-prosjektet Robutcher

Samfunnstemaene bærekraft, miljø og klima, kosthold, ernæring, helse, dyrevelferd og dyrehelse var høyt på agendaen og krevd mye ressurser både fra fag og kommunikasjon i 2020. Sammen med OEK MatPrat gjennomførte Animalia flere webinarer med tema kjøttforbruk og -produksjon relatert til kosthold og helse, bærekraft og mattrygghet. En rekke nye kurs og opplæringspakker ble utviklet i 2020, blant annet e-læringskurset Dyrehelse og smittevern, med artsvis tilpasning.

De totale kostnadene for Animalias avdeling for kjøtt ble på 95,5 mill. kroner, mot 88,9 mill. kroner i 2019. Av disse ble 52,3 mill. kroner finansiert av omsetningsmidler på kjøtt, mens 43,1 mill. kroner kom fra annen inntekt; forskningsprosjekter, oppdrag, kurs, salg av materiell m.m. Animalias driftsresultat i 2020 var på 1,3 mill. kroner.

Opplysningsvirksomhet

Opplysningskontoret for egg og kjøtt (OEK) driver forbrukerrettet, merkenøytral opplysningsvirksomhet for hele kjøtt- og eggsektoren, og finansieres fra tre fond for omsetningsavgifter: kjøtt, egg og fjørfekjøtt. Opplysningsvirksomhet er et av tiltakene i markedsbalanseringen. MatPrat er OEKs hovedkanal.

OEK skal være en omdømmebyggende og -forvaltende aktør basert på kunnskap og kjennskap til markedene. Endringer hos forbrukerne og samfunn har ført til bl.a. økt oppmerksomhet på klima/miljø, bærekraft, dyrevelferd, helse/ernæring og etikk etc., og man tilstreber i størst mulig grad å følge myndighetenes kostråd. Omdømme og tillit til informasjon som folk er ute etter, genererer trafikk til OEKs nettsider og profiler i sosiale media. Høy trafikk er også grunnlaget for å nå fram med kunnskap om kjerneproduktene, og dermed oppnå målene med aktivitetene. OEKs nettsider og sosiale kanaler hadde i 2020 over 64 mill. økter, en økning fra 53 mill. økter i 2019. Av denne aktiviteten oppnådde Matprat alene nesten 59 mill. økter i 2020, mot 46 mill. økter i 2019.

Det nye læreverket Matopedia ble lansert til skoleåret 2017/2018 sammen med en ny nettside for skolen. Matopedia.no ble i 2020 videreført og fulldigitalisert, og arbeidet med å oppdatere innholdet i Matopedia i samsvar med ny læreplan for faget mat og helse ble påbegynt.

2020 startet med en utfordrende overskuddssituasjon på lam og sau, ref. tidligere avsnitt om markeds situasjonen. OEK satset tungt på lam og sau både gjennom egne medier, som Matprat.no, og gjennom Facebook-poster, Instagram og Snapchat. «Norsk lam med smak av verden» var tema, og målsettingen var å gjøre lam til helårsråvare. OEK jobbet også for å få fram sauekjøtt, i tillegg til lam, som en god råvare. Lam var hovedråvare under OEKs deltagelse på «ByLarm», samt i julematesongen. Sau og lam stod også sentralt i OEKs bærekraftsatsing.

Svinekjøtt har i flere år hatt et dårligere omdømme enn annet kjøtt hos norske forbrukere, jf. en rekke undersøkelser og målinger gjennomført av OEK. I 2020 videreførte OEK det omdømmebyggende prosjektet for svin, som startet i 2017. Konseptet «Anette serverer» ble brukt for å skape inspirasjon og oppmerksomhet om svinekjøtt som en god og anvendelig råvare. Kampanjer for svin som råvare ble kjørt parallelt i mange kanaler, men med hovedvekt på egne medier (matprat.no), sosiale medier og kjøp av plass i medier (søk/annonsering). Svin var også en sentral råvare under «ByLarm» i 2020, samt i OEKs sommerkampanje og julekampanje.

Det har i mange år vært underskudd av norsk storfekjøtt, og koronapandemien medførte at underdekningen ble større. Markedsaktivitetene rundt storfe mot forbruker var hovedsakelig kommunikasjon i egne medier samt i sosiale medier, og budskapene var koblet opp mot norskprodusert storfe.

Den store innsatsen for storfe i 2020 gikk imidlertid på bærekraft og ernæring/helse. Det ble holdt flere arrangementer om disse temaene, deltagelse på andres arrangementer, samt bidrag til diskusjoner i media om disse temaene. OEK satset også tungt på forskningsprosjekter, utredninger, faktainnhenting og -produksjon, samt kommunikasjon for å møte disse utfordringene.

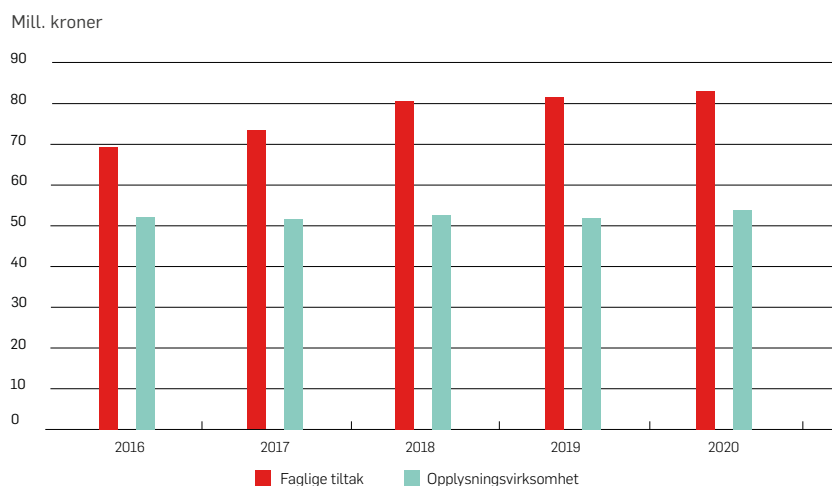
For nærmere informasjon om aktivitetene til OEK, vises det til deres årsmelding.

Opplysningsvirksomhet kjøtt fordeler seg på følgende hovedposter:

I kroner	2020	2019
Administrasjon/drift	20 349 725	23 077 322
Produksjon/marketing	20 399 550	18 694 232
Kommunikasjon/samfunnskontakt	5 577 571	5 197 945
Samfunnsaktør	4 870 739	2 212 907
Sum Opplysningskontoret for egg og kjøtt	51 197 585	49 182 406
Matmerk – Generisk markedsføring av økologisk mat	800 000	789 624
Matmerk – Nyt Norge	1 897 539	1 920 000
Sum opplysningsvirksomhet kjøtt	53 895 124	51 892 030

Bruk av midler til opplysningsvirksomhet og faglige tiltak for kjøtt i perioden 2016–2020:

FAGLIGE TILTAK OG OPPLYSNINGSVIRKSOMHET KJØTT 2016–2020

Fjørfe

Foto: Landbruksdirektoratet

42 %

Omsetningsavgift til avsetnings-
tiltak ble økt med 42 %.

EGG

MARKEDSSITUASJONEN

Eggsektoren har i hovedsak hatt god vekst i produksjon og salg over mange år. Men 2020 har vært et spesielt år grunnet covid-19-pandemien. Nedstengingen har rammet forbruket av egg i serveringssektoren betydelig, samtidig som begrenset bevegelse over landegrensen bidro til økt dagligvarehandel i Norge. Økt salg av egg i dagligvarebutikker har derimot ikke oppveid for nedgangen i andre salgskanaler.

Det har vært en omfattende omlegging av driftssystemer fra høner i miljøinnredning til frittgående høner grunnet krav fra handelen, og etter hvert industrien. Storhusholdningssektoren har hittil foretrukket egg fra miljøinnredning, grunnet lavere pris. Den sterke etterspørselen etter egg fra frittgående høner har ført til at denne driftsformen er i ferd med å ta over helt, og miljøinnredning fases ut. Akkumulert for andre halvår 2020 utgjorde andelen egg fra høner i miljøinnredning kun 5,25 prosent hos Nortura. Til sammenligning var den akkumulerte andelen egg fra høner i miljøinnredning på 16,47 prosent i andre halvår 2019. De fleste produsentene har en produksjon opp mot den konsesjonsfrie grensen på 7 500 høns. Etter mange år med overskudd i eggmarkedet, bedret dette seg i årene 2016 til 2019. I 2020 var det, etter bruk av førtidsslakting, en overdekning på om lag 670 tonn.

Det var behov for markedsregulerende tiltak også i 2020, spesielt på grunn av periodevis mye egg på reguleringslager, som førte til at ordningen egg til miljøfôr ble benyttet. Førtidsslakting av høns for å dempe produksjonen og skillevirksomhet (skille av eggehvite og -plomme) var også blant de viktigste tiltakene for å bedre balansen i eggmarkedet. Ved årsslutt 2019 var reguleringslageret for egg på 520 tonn og i uke 11 i 2020 var lageret på 1 020 tonn. Gjennom året har reguleringslageret variert fra uke til uke, og på det meste var det på 1 086 tonn, i uke 30. Til sammenligning var det største lageret på 844 tonn i 2019.

PRODUKSJON, IMPORT OG EKSPORT

Eggpakkeriene mottok 65 856 tonn, som er tilnærmet uendret fra 2019. Engrossalget var på 65 645 tonn, mot 66 215 tonn året før, dvs. en nedgang på 1 prosent. Til sammenligning var det en stor økning i salget av egg fra 2018 til 2019 på 3,5 prosent. Importen var på 459 tonn skallegg og en minimal eksport. I tillegg var det noe handel med eggprodukter, særlig eggealbumin.

OMSETNINGSavgifTEN

Det ble betalt inn 58,1 mill. kroner i omsetningsavgift på egg, med en sats på kr 0,80 per kg gjennom hele 2020. I tillegg ble det inntektsført renter med om lag 0,53 mill. kroner og standardisert erstatning på 1,0 mill. kroner. Det ble brukt 43,0 mill. kroner på avsetningstiltak, inkludert administrasjonskostnadene og produksjonsregulerende tiltak, og 5,7 mill. kroner til faglige tiltak, inkludert delfinansiering på 1,5 mill. kroner til Nortura for byggingen av forsøkshuset for fjørfe ved Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU). Til opplysningsvirksomhet på egg ble det brukt 12,8 mill. kroner, inkludert en tilleggsbevilgning på 5,0 mill. kroner til Opplysningskontoret for egg og kjøtt, som en ekstrainsats for å øke salget på egg. Fondet for omsetningsavgift for egg var per 1. januar 2020 på 40,7 mill. kroner og per 31. desember 2020 på 35,1 mill. kroner.

AVSETNINGSTILTAK OG PRODUKSJONSREGULERENDE TILTAK

Året sett under ett var det forholdsvis god balanse mellom tilførsel og etterspørsel. Periodevis var det likevel mye egg på reguleringslager som følge av overproduksjon. Dette var spesielt tilfelle ved begynnelsen av året og sent på sommeren 2020.

Førtidsslakting av verpehøns ble, i likhet med året før, benyttet for å dempe produksjonen av egg i perioder. Omsetningsrådet ga tillatelse til å redusere eggproduksjonen med inntil 1 000 tonn, og om lag 779 tonn egg ble fjernet med bruk av førtidsslakting. Det var en liten økning fra 727 tonn egg i 2019.

Det største avsetningstiltaket målt i kroner er priskompensasjon for eggehvite. I 2020 ble dette gitt for om lag 1 714 tonn eggehvite, en nedgang fra rundt 1 823 tonn i 2019. Det store reguleringslageret av egg ved inngangen til året, og utfordringene med å prognosere markedsbalansen i 2020 grunnet koronapandemien, førte til at tiltaket nedskrivning av pris til miljøfôr ble tatt i bruk. Etter forhåndsgodkjenning fra Omsetningsrådet i to omganger leverte Nortura 670 tonn egg til miljøfôr. I tillegg ble 10 tonn overskuddsegg i form av omelettmiks gitt bort til veldedige formål, også dette finansiert over omsetningsavgiften.

Til skip i utenriksfart og spesialmarkeder ble det levert 448 tonn skallegg med prisnedskrivning fra omsetningsavgiften.

Engrossalget av egg var på 65 645 tonn, en nedgang på 1 %.

Fordelingen av midler på avsetningstiltak for egg i 2019 og 2020:

I kroner	2020	2019
Kjølelagring	1 738 465	1 055 690
Kjøle-/fryselagring eggprodukter	124 815	93 427
Spesialmarkeder/skip i utenriksfart	1 003 372	1 651 211
Skillevirksomhet	17 260 567	16 573 971
Prisgevinst egg og eggprodukter	-237 267	67 405
Renter av kapitalutlegg	79 569	79 565
Førtidsslaktning av verpehøns	6 467 117	6 189 884
Egg til miljøforproduksjon	11 553 460	0
Billiglevering av egg (omelettmiks til veldedige formål)	257 000	0
Markedsregulators administrasjonskostnader	4 779 667	4 628 021
Sum avsetningstiltak egg	43 026 765	30 339 174¹⁾

¹⁾ Summen er for tiltak i 2019. Den er kr 25 184 høyere enn hva regnskapstallet viser fordi det inkluderer enkelte korrigeringer fra tidligere år.

Bruk av midler fra omsetningsavgiften til avsetningstiltak for egg i perioden 2016–2020:

AVSETNINGSTILTAK EGG 2016–2020

Mill. kroner

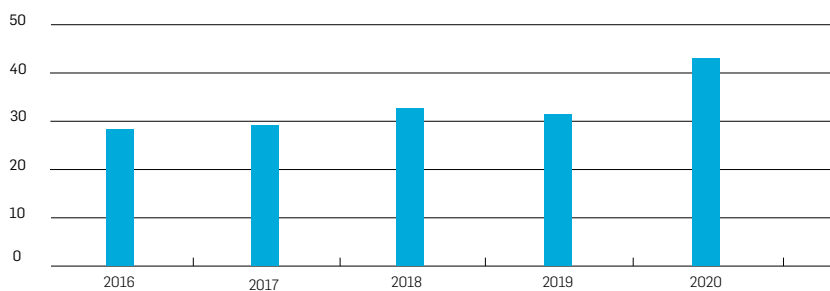

Foto: Torbjørn Tandberg

FJØRFEKJØTT

MARKEDSSITUASJONEN

Etter at markedsreguleringen for fjørfekjøtt ble avviklet i 2007, blir det krevd inn omsetningsavgift bare for finansiering av faglige tiltak og opplysningsvirksomhet.

Produksjonen av fjørfekjøtt endte på totalt 106 769 tonn. Dette er tilnærmet uendret fra 2019. Markedet har hatt et oppsving fra 2016, etter en periode med lavt salg og sterk nedgang i produksjonen etter medieoppmerksomhet rundt antibiotikaresistente bakterier i kylling. De siste fem årene (2015–2020) har fjørfeproduksjonen økt med 15 prosent.

Totalt ble det slaktet 97 149 tonn kylling, som utgjorde 91 prosent av alt fjørfeslakt. Kalkun er det nest største fjørfeproduktet i Norge, og utgjorde 7,6 prosent av total fjørfeproduksjon i 2020. Kalkunproduksjonen har hatt en negativ utvikling fra 2015 til 2019, men produksjonen økte med 6,8 prosent i 2020. I tillegg produseres det små mengder av annet fjørfe (høns, and, haner og gås). Dette utgjorde 1 482 tonn i 2020.

Eksporten økte med om lag 54 prosent til 1 778 tonn. Det ble eksportert hel, fersk og fryst kylling. Landbruksdirektoratet anslår at ca. 52 prosent av eksporten var kyllingkjøtt som gjeninnføres til Norge gjennom ordningen for utenlands bearbeiding (UB). Det er stort sett nuggets, burgere og pålegg som blir gjeninnført etter bearbeiding.

OMSETNINGSAVGIFTEN

I 2020 ble det innbetalt 29,3 mill. kroner i omsetningsavgift. Renteinntektene utgjorde om lag 0,07 mill. kroner. Omsetningsavgiften for fjørfekjøtt var på kr 0,28 per kg. Det ble brukt 11,4 mill. kroner til faglige tiltak, inkludert delfinansiering på 2,2 mill. kroner til Nortura for byggingen av forsøkshuset for fjørfe ved NMBU. Til opplysningsvirksomhet ble det brukt 14,4 mill. kroner. Fondet for omsetningsavgift for fjørfe var per 1. januar 2020 13,7 mill. kroner, og per 31. desember 2020 på 15,6 mill. kroner.

De siste fem årene har fjørfeproduksjonen økt med 15 %.

FAGLIGE TILTAK OG OPPLYSNINGSVIRKSOMHET

Faglige tiltak

Animalia driver faglig opplysningsvirksomhet overfor produsenter og bransjen som helhet med midler fra fondet for fjørfe. Til faglige tiltak på egg og fjørfekjøtt ble det i 2020 brukt 17,1 mill. kroner. Av denne summen gikk 3,7 mill. kroner til delfinansiering av forsøkshuset for fjørfe ved NMBU. Kostnadene for 2020 ble fordelt med 5,7 mill. kroner på egg og 11,4 mill. kroner på fjørfekjøtt. For Animalia har arbeidet med dyrevelferdsspørsmål tatt mye ressurser.

I mer detalj har Animalia:

- fulgt opp dyrevelferdsprogram og handlingsplan for dyrehelse og -velferd
- utarbeidet etisk regnskap ved fjørfeslakteriene og kyllingrugeriene
- gjennomført etisk regnskap for fjørfeslakteriene og ved slaktekyllingrugeriene
- avholdt båndkontrollkurs for fjørfeslakterier, plukkekurs og fjørfetransportkurs
- avholdt digitalt kurs for plukkepersonell og fjørfesjåfører
- satt i gang et nytt prosjekt som kalles Foreldrevelferd
- gjennomført fjørfenæringens handlingsplan mot resistente bakterier

Opplysningsvirksomhet

Opplysningskontoret for egg og kjøtt (OEK) driver forbrukerrettet, merkenøytral opplysningsvirksomhet for hele kjøtt- og eggsektoren, og finansieres fra tre fond for omsetningsavgifter: kjøtt, egg og fjørfekjøtt.

Egg var en sentral råvare gjennom hele 2020. Egg hadde en jevn profilering både som en svært anvendelig råvare og med sunnhet/helseinngangen. Fokuset for eggsektoren i 2020 var «Egg til frokost» og «Egg til middag». Målsettingen for OEK var å styrke den tradisjonelle bruken av egg til frokost og samtidig få fram at egg er anvendelig til andre måltider, spesielt som middagsingrediens. Egg hadde en økning i trafikken på Matprat.no på 41 prosent sammenlignet med 2019.

I 2016 startet en fem-årig ekstrasatsing på egg med 5 mill. kroner årlig, med en målsetning om å øke forbruket av egg med ti prosent innen 2020, som var siste året med ekstrasatsingen. Den positive holdningen til egg har økt jevnlig gjennom femårsperioden OEK har jobbet med ekstrasatsingen. Engrossalget i perioden er foreløpig beregnet basert på prognoser for 2020, som viser en økning på 10,2 prosent. Beregnet per capita er økningen prognosert til 6,1 prosent i perioden. OEK påpeker at det er et potensiale for økt forbruk gjennom produktutvikling fra aktørene i markedet.

Det har vært et jevnt trykk når det gjelder kommunikasjon og markedsføring av kylling. Det vesentligste har foregått gjennom Matprat.no, Matstart.no og Facebook og Instagram. Bruk av kyllingoppskrifter har hatt en betydelig økning, og det har også gitt mange medieoppslag i forbindelse med kylling og kyllingbaserte oppskrifter.

For nærmere informasjon om aktiviteten til OEK vises det til omtale under gjennomgangen av kjøtt foran, og opplysningskontorets årsmelding.

Egg hadde en økning i trafikken på Matprat.no på 41 %.

Kostnader til opplysningsvirksomhet for egg i 2020 og 2019

I kroner	2020	2019
Administrasjon/drift	5 087 431	3 643 788
Konseptutvikling, produksjon og marketing	5 085 376	7 294 071
Kommunikasjon og samfunnskontakt	1 396 426	759 357
Samfunnsaktør	1 215 659	1 102 167
Sum Opplysningskontoret for egg og kjøtt	12 784 892	12 799 383
Matmerk – Generisk markedsføring av økologisk mat	100 000	98 703
Matmerk – Nyt Norge	237 193	240 000
Sum opplysningsvirksomhet egg	13 122 085	13 138 086

Kostnader til opplysningsvirksomhet for fjørfekjøtt i 2020 og 2019

I kroner	2020	2019
Administrasjon/drift	5 743 233	7 981 630
Produksjon/marketing	5 674 057	5 189 275
Kommunikasjon/samfunnskontakt	1 648 090	1 761 258
Samfunnsaktør	1 372 027	2 062 888
Sum Opplysningskontoret for egg og kjøtt	14 437 406	16 995 051
Matmerk – Generisk markedsføring av økologisk mat	175 000	172 730
Matmerk – Nyt Norge	415 087	420 000
Sum opplysningsvirksomhet fjørfekjøtt	15 027 493	17 587 781

Bruk av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet for egg og fjørfe i perioden 2016–2020, i mill. kroner:

FAGLIGE TILTAK OG OPPLYSNINGSVIRKSOMHET EGG OG FJØRFE 2016–2020

Hagebruks- produkter og poteter

Foto: Landbruksdirektoratet

MARKEDSSITUASJONEN

Vekstsesongen 2020 var preget av frost og fuktige forhold. Dette påvirket kvaliteten og avlingene av både poteter, grønnsaker, frukt og bær. Regn skapte i tillegg vansker i innhøstingen, og resulterte i reduserte avlinger og usikker lagringskvalitet. Begrensede avlinger, økte produksjonskostnader, samt en usikker matvaresituasjon i Norge og Europa, førte til høyere priser. En rekke av grønnsakene på friland fikk en omsetningsvekst og en prisoppgang, men enkelte hadde en nedgang i samlet salg fordi serveringsmarkedet stengte ned. En mindre avling førte til en reduksjon i omsetningen av blomkål, knollselleri og kålrot, mens produksjonen av vårløk mistet første del av sesongen på grunn av mangel på arbeidskraft. Tomater og agurker hadde en omsetningsøkning. Mens prisen på agurk økte, gikk prisen for tomat ned.

Avlingsprognosen for poteter som ble utført i uke 35 viste at det på landsbasis kunne forventes en potetavling som var ca. 15 prosent høyere enn avlingen i 2019. Sammenlignet med perioden 2002–2019 kunne det forventes en avling som var 11 prosent høyere.

Etter at potetene er høstet registreres lagerbeholdninger. Ved tellingen 1. november 2020 ble det registrert totalt 152 403 tonn klasse 1 på lager, mot 141 684 tonn og 144 978 tonn på samme tid i henholdsvis 2019 og 2018. Ved dette tidspunktet var det med andre ord vel 7 prosent mer på lager enn i 2019, og ca. 5 prosent mer enn i 2018. Dette er totaltall der både poteter til ordinært konsum og til industriell bruk inngår.

**2020 var et
krevende år for
epleprodusentene.**

Det er bare adgang til å iverksette reguleringstiltak for poteter til ordinært konsum. Kvantumet poteter til ordinært konsum var ved tellingen

1. november nesten identisk med kvantumet i 2019 og 2018.

GrøntProdusentenes Samarbeidsråd (GPS) gjorde en vurdering av behovet for å iverksette avsetningstiltak for matpoteter snarlig etter at resultatet av beholdningsregistreringen av matpoteter forelå. GPS vurderte at det ikke var behov for å etablere avsetningstiltak for matpoteter i sesongen 2020–2021.

2020 var et krevende år for norske epleprodusenter, med en nedgang på 31 prosent i produksjonen sammenliknet med 2019. Vestlandet var betydelig hardere rammet av produksjonsnedgang enn Østlandet. Selv om avlingen ble noe større enn først antatt, bidro angrep av rognebærmøll og støtskader til å redusere den salgbare avlingen. Total avlingsmengde av eple klasse 1 var 6 052 tonn, mot 8 778 tonn i 2019. I 2020 ble 269 tonn epler lagt på reguleringslager og i underkant av 8 tonn levert til fabrikk, mens tallene for 2019 var hhv. 1 904 og 476 tonn.

I jordbruksavtalen for 2020–2021 ble det avtalt målpriser for 12 kulturer (matpoteter, epler og ti grønnsaksslag). Landbruksdirektoratets statistikk viser at elleve av tolv produkter oppnådde en pris i markedet over målpris i andre halvår 2020. Unntaket var tomater. For poteter ga prisoppnåelsen en inntekt på nær 14,5 mill. kroner høyere enn det målprisen la opp til, mens den for epler ga 0,9 mill. kroner høyere inntekt dette halvåret.

I avtaleåret 2019–2020 oppnådde frukt og grønnsaker priser som ga 5,0 mill. kroner høyere produksjonsinntekter enn hva målprisen hadde gitt. For poteter ga prisoppnåelsen en inntekt på nesten 0,5 mill. kroner høyere enn det målprisen legger opp til, mens den for epler var nesten 6,4 mill. kroner lavere.

OMSETNINGSavgiften

Midlene til avsetningstiltak, faglige tiltak og opplysningsarbeid i hagebrukssektoren er i sin helhet bevilget over jordbruksavtalen, og er avsatt på kap. 1150 post 70.11 i statsbudsjettet. I jordbruksavtalen ble det bevilget 31,4 mill. kroner, 4 mill. kroner mer enn for 2019, på underposten avsetningstiltak hagebruk.

Til faglige tiltak og opplysningsarbeid ble fondet for omsetningsavgift hagebruk belastet med 27,3 mill. kroner. Det ble gjennom året brukt i alt 0,7 mill. kroner til avsetningstiltak på epler og administrasjon av avsetningstiltak på epler og matpoteter. Fondet for omsetningsavgift hagebruk er belastet med 1,013 mill. kroner til Omsetningsrådets administrasjon og drift.

Inkludert rente for 2020 på 63 568 kroner, var fondet ved årets slutt på 11,5 mill. kroner, mot 8,9 mill. kroner året før.

269

Bare 269 tonn epler ble lagt på reguleringslager.

AVSETNINGSTILTAK

GPS administrerer avsetningstiltakene på grøntområdet.

Landbruksdirektoratet vedtok, i tråd med delegert myndighet fra Omsetningsrådet, at inntil 1 500 tonn epler høstet i 2020 kunne reguleringslagres. Dette ga en kostnad på 188 300 kroner til reguleringslagring av 269 000 kg epler. Det ble gjennomført fabrikklevering av 7 600 kg epler kl. 1 høstet i 2020. Tilskuddet til fabrikklevering utgjorde 12 160 kroner.

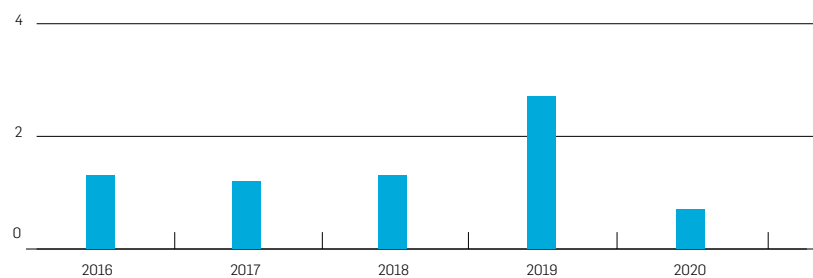
Utgifter til avsetningstiltak på grøntområdet i 2020 og 2019

<i>I kroner</i>	2020	2019
Reguleringslagring av epler	188 300	1 278 594
Fabrikklevering av epler	12 160	765 870
Administrasjon	532 698	607 178
Sum	733 158	2 651 642

Bruk av midler fra omsetningsavgiften til avsetningstiltak for hagebruksprodukter de fem siste årene, i mill. kroner:

AVSETNINGSTILTAK HAGEBRUK 2016–2020

Mill. kroner

FAGLIGE TILTAK

Til faglige tiltak på grøntområdet ble det utbetalt i alt 1,65 mill. kroner for tiltak utført i 2020.

Hovedpostene er spesifisert slik:

I kroner	2020
GrøntProdusentenes Samarbeidsråd (GPS)	910 000
Fruktlagerinspektøren	560 558
Fagforum Potet	180 000
Sum	1 650 558

GPS gjennomførte, etter samme opplegg som tidligere år, produsentrettet rådgiving for å bedre markedstilpasningen for grøntproduktene og å bedre produktkvaliteten. Fruktlagerinspektøren er ansatt i GPS. Inspektøren driver rådgiving overfor fruktlagrene for å fremme kvalitet og produksjonstilpasning. Han koordinerer arbeidet med markedsbalanseringstiltak, og deltar på møter i produsentlag. GPS gjennomfører også de ukentlige prismøtene og utarbeidelsen av ukentlige markedsmeldinger. Virksomheten er delvis finansiert som faglig tiltak.

Fagforum Potet (FFP) har som mål å øke ressursutnyttelsen innen forskning, utvikling og rådgiving, og økt verdiskaping for norske poteter. FFP er et samarbeidsprosjekt mellom Norsk institutt for bioøkonomi, Norsk Landbruksrådgiving og store deler av potetbransjen. I 2020 har FFP blant annet jobbet med problemstillinger knyttet til mangel på plantevernmidler. De har også arbeidet videre med rekruttering til potetsektoren og videreutvikling av nettstedet www.potet.no. FFP har i tillegg avholdt bransjemøte hvor blant annet status og resultater fra ulike forsknings- og utviklingsprosjekter innen potet var tema.

OPPLYSNINGSVIRKSOMHET

Midlene til opplysningsvirksomhet administreres i hovedsak av Opplysningskontoret for frukt og grønt (OFG). OFG er en merkenøytral stiftelse som skal bidra til å stimulere til økt totalforbruk av frisk frukt, friske bær og grønnsaker i Norge.

OFG sin visjon er at frukt og grønt skal være naturlig til alle dagens måltider. OFG skal være en aktiv part for at nasjonale målsettinger for grøntsektoren og for helsesektoren skal nås. Ambisjonen er fem om dagen for hele befolkningen. OFG har også et fokus på norske varer, spesielt i norsk sesong.

Hovedposter for bruk av midler fra omsetningsavgiften i OFGs regnskap for de to siste årene:

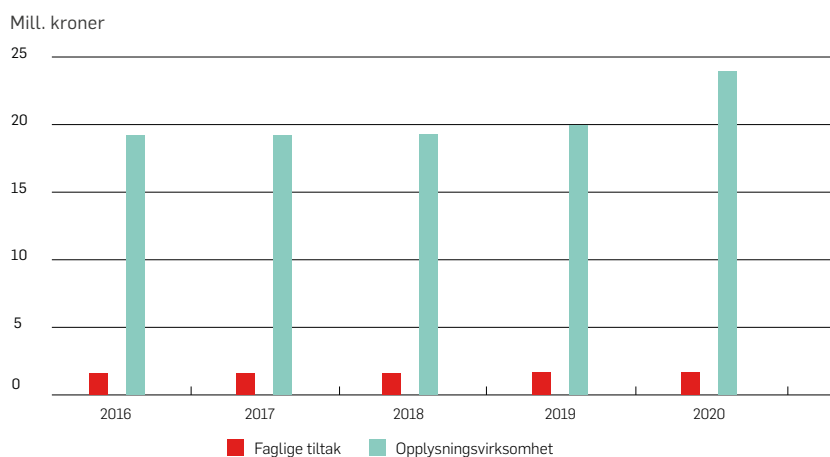
I kroner	2020	2019
Langsiktige holdningskampanjer	9 037 103	8 422 342
Langsiktige produktkampanjer	8 862 846	5 589 087
Markedsundersøkelser	1 065 083	1 081 381
Presseaktiviteter	2 768 830	2 091 228
Fellesprosjekt – opplysningskontorene	357 713	129 921
Videreutvikling av web m.m.	504 509	399 335
Netto kostnader	23 919 232	19 919 177

Det ble utbetalt totalt 2,5 mill. kroner fra omsetningsavgiftens midler til generisk markedsføring av økologisk mat i 2020. Fondet for omsetningsavgift hagebruk bidro med 0,5 mill. kroner til aktiviteten. Videre ble det utbetalt totalt 5,9 mill. kroner fra omsetningsavgiftens midler til markedsføring av den nasjonale merkeordningen Nyt Norge. Fondet for omsetningsavgift hagebruk bidro med nesten 1,2 mill. kroner til aktiviteten.

Bruk av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet for hagebruk 2016–2020:

FAGLIGE TILTAK OG OPPLYSNINGSVIRKSOMHET HAGEBRUK 2016–2020

Korn

MARKEDSSITUASJONEN

Kornmottakene tok imot 1 261 100 tonn salgskorn inkl. oljefrø, erter og åkerbønner fra innhøstingen i 2019. Hvete utgjorde 431 000 tonn, derav 205 900 tonn mathvete, tilsvarende 48 prosent.

Høsten 2019 gav jevnt over svært gode bygg og høstkornavlinger. På Østlandet ble andelen mathvete redusert noe av regn, men resultatet samlet ble en matandel tilsvarende et normalår.

I sesongen 2019–2020 ble målprisen oppnådd for alle kornslag, med unntak av oljefrø, som lå 3 øre under.

Målprisene er gjengitt i tabellen nedenfor:

	Mål/styringspris øre/kg	Oppnådd noteringspris øre/kg	Avvik øre/kg
Mathvete	350	350	0
Matrug ¹⁾	308	308	0
Bygg	296	296	0
Havre	270	270	0
Oljefrø	581	578	-3

¹⁾ Styringspris

Markedsregulatorns prognosen for 2020-avlingen av 11.5.2021 er nær 2019-avlingen med et forventet salgskvantum på 1 267 000 tonn. Av dette er 308 000 tonn hvete, derav 226 000 tonn og 73 prosent matkorn. Høsthvete-sorten Ozon er i 2020 eneste sort i mathvete klasse 5, og vil gå ut som mathvete fra 2021, siden den er uegnet som matkorn. Markedsregulator har allerede nedskrevet 31 900 tonn av denne sorten til fôr. Prognosen tilsier en salgsvling på 39 900 tonn Ozon kl. 5. Reguleringskostnadene for 2020-avlingen blir resultatført i 2021.

Høsten 2019 og 2020 ga jevnt over gode kornavlinger.

OMSETNINGSavgifTEN

Omsetningsavgiften ble fastsatt til kr 0,04 per kg korn og oljefrø for perioden 1. juli 2019 til 30. juni 2020, og til kr 0,01 per kg for perioden 1. juli 2020 til 30. juni 2021. Satsene lå innenfor rammene for maksimalsatsene, som var kr 0,055 per kg for 2019/2020 sesongen og kr 0,03 per kg for 2020/21 sesongen.

For kornåret 2019/2020 ble det innbetalt 35,4 mill. kroner i omsetningsavgift på korn og oljefrø. I kalenderåret 2020, som omfatter deler av kornåret 2019/20 og det ikke avsluttede kornåret 2020/21, er det innbetalt 25,9 mill. kroner. Saldo for fondet per 1. januar 2020 var på 44,3 mill. kroner. Fondet ble godskrevet med 0,28 mill. kroner i renter for 2020. Fondet for omsetningsavgift på korn var ved årets slutt på 46,4 mill. kroner.

AVSETNINGSTILTAK

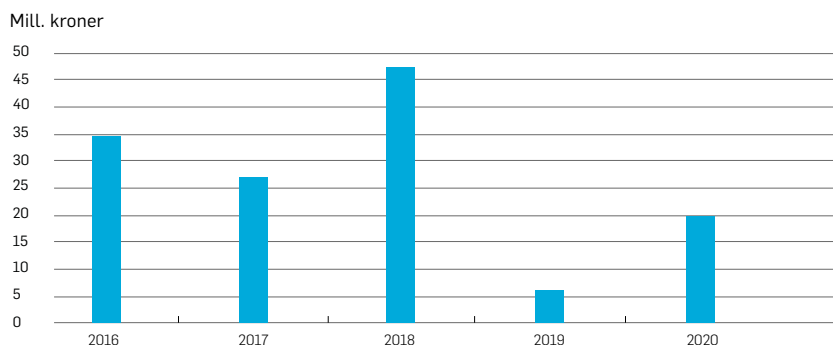
Koronapandemien har dreid forbruket av mel over på mer hjemmebaking fra industriproduksjon, og med dette fra normalt høye proteinklasser i melet til lavere. Dette medførte et overskudd av klasse 1 mathvete fra 2019-avlingen, og det ble overlagret 15 400 tonn til en kostnad på 3,7 mill. kroner. For å oppnå balansen i markedet ble det også omdisponert 33 873 tonn mathvete klasse 5 fra 2019 til fôr gjennom prisnedskrivning, til en samlet kostnad på 10,9 mill. kroner. Avsetningstiltak inkl. administrasjonskostnader hos markedsregulator var i 2020 19,9 mill. kroner.

Fordelingen av midler på avsetningstiltak for korn i 2019 og 2020:

I kroner	2020	2019
Overlagring	3 672 200	0
Nedskrivning til førkorn	10 966 087	0
Administrasjon	5 376 672	5 870 502
Sum	20 014 959	5 870 502

Bruk av midler fra omsetningsavgiften til avsetningstiltak for korn i årene 2016–2020, i mill. kroner:

AVSETNINGSTILTAK KORN 2016–2020

FAGLIGE TILTAK OG OPPLYSNINGSVIRKSOMHET

Opplysningskontoret for brød og korn har drevet generisk opplysningsvirksomhet for korn, brød og andre bakervarer. Virksomheten er finansiert med midler fra fondet for omsetningsavgift på korn og midler fra mølle- og bakerbransjen. Samlet bidrag fra bransjen i 2020 var på 2,1 mill. kroner. Over fondet for omsetningsavgift på korn ble det bevilget 2,1 mill. kroner. Opplysningskontoret for brød og korn ble avviklet 31. desember 2020. Korn-, mølle- og bakerbransjen har for 2021 blitt enige om en videreføring av generisk opplysningsvirksomhet for brød og korn gjennom opplysningskontoret for egg og kjøtt.

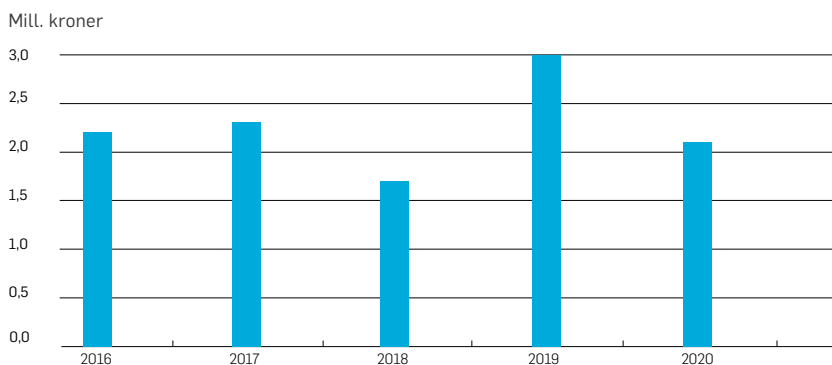
Det ble i 2020 anvendt i alt 2,5 mill. kroner fra omsetningsavgiftens midler til generisk markedsføring av økologisk mat, hvorav fondet for omsetningsavgift på korn bidro med 75 000 kroner. Videre ble det anvendt totalt 5,9 mill. kroner fra omsetningsavgiftens midler til markedsføring av den nasjonale merkeordningen Nyt Norge. Fondet for omsetningsavgift på korn bidro med 177 894 kroner til aktiviteten.

Opplysningsvirksomhet korn 2020:

I kroner	
Opplysningskontoret for brød og korn	2 100 000
Matmerk, nasjonal merkeordning, «Nyt Norge»	177 894
Matmerk, generisk markedsføring av økologisk mat	75 000
Sum	2 352 894

Bruk av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet i kornsektoren i perioden 2016–2020, i mill. kroner:

FAGLIGE TILTAK OG OPPLYSNINGSVIRKSOMHET KORN 2016–2020

Pelsdyr

Foto: Liv Jonnum Dønstad/Sjogren/Bondekortet

OMSETNINGSavgifTEN

Omsetningsavgiften på pelsdyrskinn var i 2020 på 1 prosent av salgsbeløpet. Tilsvarende avgiftssats har vært benyttet siden 2006. Det ble betalt inn omtrent 0,49 mill. kroner i avgifter, mot forventet 1,5 mill. kroner i opprinnelig budsjett.

Forbudet mot hold av pelsdyr trer i kraft 1. februar 2025. Lave skinnpriser på verdensmarkedet og utfordringer med å skaffe riktig og økonomisk forsvarlig fôr til dyrene har gjort at mange pelsskinnprodusenter har valgt å avvikle driften sin allerede nå. I tillegg gjorde covid-19-pandemien i 2020 at en del av pelsauksjonene i Europa måtte avholdes digitalt. Dette var problematisk, fordi kundene da ikke fikk mulighet til å besiktige skinnene før kjøp. Særlig for reve-skinn gjorde dette salget vanskelig. Oppnådde priser og antall solgte skinn ble av den grunn lavt. Fondet for omsetningsavgift på pelsskinn var i starten av året på 517 000 kroner og ved utgangen av året på 261 000 kroner.

FAGLIGE TILTAK OG OPPLYSNINGSVIRKSOMHET

Midlene fra omsetningsavgiften på pelsdyrskinn anvendes til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet. Av Norges Pelsdyrslags (NPA) totale kostnader knyttet til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet på 3,7 mill. kroner, ble 0,3 mill. kroner dekket over omsetningsavgiften.

Det legges vekt på at pelsskinnavgiften benyttes til aktiviteter som alle norske pelsdyroppdrettere kan ta del i, og som er til gagn for alle produsenter uavhengig av salgssted. Midlene i 2020 ble, i likhet med foregående år, benyttet til delvis dekning av kostnadene til opplysningsarbeid, faglig veiledning overfor produsent, sykdomsbekjempelse og dyrevelferd.

Forbudet mot hold av pelsdyr trer i kraft 1. februar 2025.

Fordelingen på de ulike postene framkommer av tabellen under.

Faglige tiltak og opplysningsvirksomhet pelsdyr:

I kroner	2020	2019
Opplysningsarbeid	100 000	500 000
Faglig opplysning, produsent	40 000	500 000
Sykdomsbekjempelse og overvåking	50 000	400 000
Dyrevelferd	60 000	300 000
Administrasjonsutg. NPA	50 000	300 000
Sum	300 000	2 000 000

Midlene ble i 2020 brukt til informasjonsarbeid rettet mot politikere og media, både gjennom direkte kontakt og generelt informasjonsarbeid.

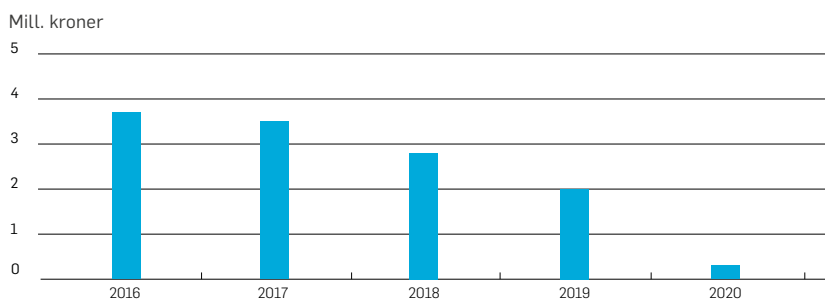
Videre har midlene blitt brukt til faglige tiltak overfor produsentene. Det har vært gjennomført rådgivningsbesøk i en del av besetningene. Hensikten med besøkene var besetningsgjennomgang med fokus på sikring av dyrevelferd. Mange minkprodusenter har knyttet seg til det danske auksjonsselskapets avlsprogram, mens spesielt reveprodusenter viderefører bruk av det finske auksjonsselskapets avlsprogram. Det har også blitt gjennomført lokale skinnutstillinger i første halvår. Den sentrale utstillingen ble som følge av korona-situasjonen utsatt.

Det ble foretatt veiledning rettet mot fôrproduksjonsanleggene. Spesielt hygieniske forhold ble prioritert, og næringens representanter samarbeidet med eksterne miljøer. Videre ble det, i samarbeid med Mattilsynet og Veterinærinstituttet, gjennomført overvåking og rådgivning overfor minkprodusentene knyttet til korona. NPA er involvert i de tilfeller der dyr sendes til Veterinærinstituttet for diagnostisering.

Innenfor dyrevelferd ble kontakten med medlemmene videreført i 2020. FarmSert-sertifisering er obligatorisk, og systemets håndbok og kravstandard revideres årlig. Sommeren 2017 ble de første norske pelsdyrgårdene revidert etter WelFur-systemet. Dette er et europeisk system for vurdering av dyrevelferden, og revideringen utføres av danske revisorer. Revisjonene utføres i fastsatte perioder, og deltagelsen er obligatorisk. NPA deltar i koordineringen av arbeidet og med informasjon til produsentene.

Bruk av midler fra omsetningsavgiften på pelsdyr til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet i perioden 2016–2020, i mill. kroner:

FAGLIGE TILTAK OG OPPLYSNINGSVIRKSOMHET PELSDYR 2016–2020

REGNSKAP FOR OMSETNINGS- AVGIFTENE

Resultatregnskap 2020

Mottatte omsetningsavgifter, overprod.avgift og bevilgninger (i hele tusen)	Spesifikasjon i noter	2020	2019
Mottatt omsetningsavgift	1	810 905	751 479
Mottatt overproduksjonsavgift	1	26 451	57 046
Andre inntekter	1	212 882	28 563
Sum inntekter	1	1 050 238	837 088
Avsetningstiltak og adm.kostnader markedsregulator	1	300 279	387 926
Faglige tiltak	1	114 493	115 126
Opplysningsarbeid	1	128 926	123 044
Opplysningsarbeid økologisk markedsføring	1	2 500	2 468
Opplysningsarbeid Nyt Norge	1	5 930	6 000
Statlig oppkjøp av melkekvoter	1	478 537	26 225
Sum bevilgninger	1	1 030 664	660 790
Disponible omsetningsavgiftsmidler		19 574	176 298
Kostnader fagsystem kvote	2	21 953	2 916
Administrasjons- og andre kostnader	2	25 660	25 544
Finansinntekter	1	5 487	7 044
Årsresultat	1	-22 552	154 882

Balanse per 31.12.2020 (i tusen kroner)

Eiendeler	Spesifikasjon i noter	2020	2019
Omløpsmidler:			
Forskuttede midler	3	6 165	346
Driftskredittlån	4	119 000	242 000
Utestående fordringer	5	263 947	110 890
Bankinnskudd		655 561	259 858
Sum omløpsmidler		1 044 673	613 093
Sum eiendeler		1 044 673	613 093

Gjeld og fondskapital		2020	2019
Fondskapital	1	513 850	536 402
Bevilgede, ikke utbetalte midler	6	50 629	44 966
Kortsiktig gjeld	7	478 572	26 703
Leverandørgjeld	7	1 623	5 022
Forskudd fra markedsregulatorer	7	0	0
Sum kortsiktig gjeld		530 823	76 691
Sum gjeld og fondskapital		1 044 673	613 093

Oslo, 31.12.2020

19. mai 2021

BJØRG TØRRESDAL

THEA SUSANNE SKAUG

LARS PETTER BARTNES

KJERSTI HOFF

MARIT HAUGEN

TRINE HASVANG VAAG

ARNFINN HONGSETH

ANNE BERIT AKER HANSEN

SVEINUNG HALBJØRHUS

KRISTIN TARALDSRUD HOFF

BJØRN-OLE JUUL-HANSEN

JØRN ROLFSEN

adm. direktør

NINA STRØMNES RODEM

seksjonssjef

Noter til regnskap for Omsetningsrådet

Årsregnskapet omfatter innkreving av avgifter etter omsetningsloven samt anvendelse og forvaltning av disse avgiftene.

Prinsipper

Årsregnskapet for Omsetningsrådet er utarbeidet etter lov om årsregnskap (regnskapsloven), og følger regnskapsprinsippene i regnskapsloven § 4-1.

Oppstillingen av resultatregnskapet viser inntekter og utgifter til Omsetningsrådet og periodens resultat. Oppstillingen av balansen viser eiendeler samt kapital og gjeld.

Anvendte regnskapsprinsipper

Inntekter

Omsetningsavgiftene regnskapsføres når de er opptjent, altså etter hvert som de faktureres produsenter, omsetningsledd og det offentlige. Opptjente, men ikke innbetalte avgifter per 31.12. periodiseres.

Kostnader

Kostnader regnskapsføres som hovedregel i samme periode som tilhørende inntekt. I de tilfellene det ikke er en klar sammenheng mellom utgifter og inntekter fastsettes fordelingen etter skjønsmessige kriterier.

Omløpsmidler

Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Utestående fordringer balanseføres til pålydende. (Tall i tusen kroner)

Note 1 – fondskapital for omsetningsavgiftene per 31.12.20, og årets endring

Sektor	Fondskapital 1.1.20	Mottatte oms. avgifter	Bevilgninger	Renteinntekter	Inndekn. adm.kostn.	Andre endringer i fondskapital	Endring i fondskapital	Fondskapital 31.12.20
Kjøtt	311 404	246 515	264 611	3 818	3 329	0	-17 607	293 797
Egg	40 740	59 083	61 913	533	3 329	0	-5 626	35 114
Fjørfekjøtt	13 690	29 277	26 435	67	1 013	0	1 895	15 585
Pelsdyrskinn	517	489	300	2	434	12	-256	261
Hagebruk	8 934	31 400	27 895	63	1 013	0	2 555	11 489
Korn	44 269	25 872	22 461	277	1 592	0	2 097	46 366
Melk	116 847	482 674 ¹⁾	148 535	730	36 871	303 609	-5 610	111 238
Kvotordning melk							0	0
Sum	536 402	875 310	552 151	5 490	47 580	303 621	-22 552	513 850

¹⁾ Inkl. overproduksjonsavgift på 26,451 mill. kroner

Note 2 – Administrasjons- og andre kostnader

	2020	2019
Sekretariatskostnader	12 405	12 079
Driftskostnader Omsetningsrådet	2 082	2 593
Administrasjon kvotordningen for melk	11 140	10 847
Fagsystem melkekvote (DISKO)	21 953	2 916
Tap på fordringer	0	0
Andre kostnader	0	0
Sum administrasjonskostnader	47 580	28 435

Note 3 – Forskutterte midler

	2020	2019
Tine SA	3 167	0
Nortura SA Kjøtt	1 197	0
Nortura SA Fjørfe	386	5
Nortura SA Egg	61	0
Stiftelsen Norsk Mat	70	0
Opplysningskontoret for frukt og grønnsaker (OFG)	1	1
Grøntprodusentenes Samarbeidsråd GPS	175	0
Norske Felleskjøp SA	1 108	340
Sum	6 165	346

Note 4 – Driftskredittlån

	2020	2019
Nortura SA Kjøtt per 31.12.	119 000	242 000
Sum	119 000	242 000

Renter Nibor 3 mnd + 0,9 prosent rente
Inntektsførte renter i 2020 er 3,9 mill kroner

Note 5 – Utestående fordelt per. sektor

	2020	2019
Utestående kjøtt	10 173	4 260
Utestående fjørfe	0	0
Utestående egg	12 259	2 687
Utestående melk	239 872	0
Utestående pels	36	56
Utestående hagebruk	0	0
Utestående korn	0	0
Periodisering	0	103 862
Mellomværende Landbruksdirektoratet	0	0
Annet	1 607	24
Sum	263 947	110 890

Note 6 – Bevilgede, ikke utbetalte midler

	2020	2019
Tine SA	0	14 586
Matmerk	0	593
Nortura SA kjøtt	28 269	18 853
Nortura SA egg	21 950	10 629
Opplysningskontoret for frukt og grønnsaker (OFG)	0	0
Grøntprodusentenes Samarbeidsråd GPS	0	56
DAVA Foods Norway	409	249
Felleskjøpet	0	0
Q-meieriene	0	0
Sum	50 629	44 966

Note 7 – Annen kortsiktig gjeld

	2020	2019
Kortsiktig gjeld	478 572	26 703
Leverandørgjeld	1 623	5 022
Sum	480 195	31 725

Note 8 – Forpliktelse knyttet til reguleringsanlegg

Omsetningsrådet forvalter oppfølging av tidligere bevilgninger til reguleringsanlegg for LMD. Det var ingen krav om tilbakebetalinger i 2020. Siste forpliktelse utløp i 2020, og Omsetningsrådet avvirket 11.12.2020 Retningslinjer om tilbakebetaling av tilskudd bevilget til reguleringsanlegg.

Per 31.12.	2020	2019
Forpliktelse overfor LMD	0	0
Samlet forpliktelse per. 31.12.	0	0

RESULTATREGNSKAP 2020

Reguleringsanlegg

	2020	2019
Renteinntekt	0	1
Sum inntekter	0	1
Bank og kortgebyrer	0	0
Sum utgifter	0	0
Årsresultat	0	1

BALANSE PR 31.12.20

(i tusen kroner)

Eiendeler

	2020	2019
Bankinnskudd	65	64
Sum omløpsmidler	65	64
Sum eiendeler	65	64

Gjeld og fondskapital

	2020	2019
Fondskapital	34	33
Mellomværende LMD	31	31
Sum kortsiktig gjeld	31	31
Sum gjeld og fondskapital	65	64

Note 9 – Kontantstrømanalyse

	2020	2019
Resultat av virksomheten	-22 552	154 882
Midlene anvendt til:		
Endringer av kortsiktig gjeld mv.	454 132	-60 102
Endringer av andre utestående fordringer	0	0
Endring likviditet Kvoteordningen for melk	0	0
Endring av utestående driftskreditt	123 000	45 000
Endringer av utestående fordringer på avgifter mv.	-153 057	-77 338
Endringer forskutterte midler til organisasjonene	-5 819	2 417
Endringer av likvider gjennom året	395 704	64 859
Likvider 1.1.	259 858	195 000
Likvider 31.12	655 562	259 858

Kontantstrømanalysen er satt opp etter indirekte metode, og viser med utgangspunkt i resultatet hvordan midler er anvendt gjennom året. Oppstillingen for 2020 viser et resultatmessig underskudd sammenlignet med 2019, og økt likviditet.

Note 10 – Resultatregnskap for kvoteordningen for melk

(i kroner)	Regnskap 2020	Note	Regnskap 2019
Kvotesalg, ku	0	1)	467 500
Kvotesalg, geit	0	1)	0
Gebyrinntekter	0	2)	200
Overføring fra OR	478 536 726		26 225 348
Sum inntekter	478 536 726		26 693 048
Oppkjøp melkekvote, ku	478 457 561	3)	26 337 085
Oppkjøp melkekvote, geit	114 403	3)	366 250
Annen kostnad	0		0
Gebyrer overført Ldir	0	2)	200
Gebyrer	900	4)	902
Sum kostnader	478 572 863		26 704 437
Renteinntekter	36 137	4)	11 388
Netto finansposter	36 137		11 388
Underskudd overført til OR	0		0
Årsresultat	0		0

Balanse

Tall i hele kroner	Balanse 2020	Note	Balanse 2019
Innestående DNB	9 255 285	4)	923 332
Kundefordringer	0		50
Mellomværende klient 37	469 316 679		25 779 953
Sum eiendeler	478 571 964		26 703 335
Leverandørgjeld	0		0
Offentlige avgifter (mva.)	0		0
Egenkapital (EK)	0	5)	0
Overføring mellom år	478 571 964	6)	26 703 335
Sum gjeld og egenkapital	478 571 964		26 703 335

Noter

PRINSIPPNOTE

Inntektene bokføres når kvotene faktureres. Utgiftene bokføres når de påløper, og betales ved forfall. Det vil si at det kan foreligge kundefordringer (kvotekjøp som ikke er forfalt og kvotesalg som ikke er forfalt) og leverandørgjeld ved årsskiftet (påløpte kostnader som ikke er forfalt).

Note 1)

I jordbruksoppgjøret 2020 ble det bestemt at det ikke skulle selges ut igjen melkekvote på ku eller geit for 2020, siden det er overproduksjon i markedet.

Note 2)

Gebyrinntekter tilfaller staten. Siden melkekvote ikke ble solgt ut igjen i 2020, var det heller ingen gebyrinntekter.

Note 3)

Regnskapstillene for kvotekjøp gjelder utbetaling av oppgjør for kumelkkvote og geitemelkkvote kjøpt i 2020.

I 2020 ble det gjennomført en oppkjøpsordning for kumelk, og prisen per liter som staten kjøpte varierte fra kr 10,00 til kr 15,50.

Utbetalingen skjedde 29. januar 2021.

	Antall kvoteselgere	Oppkjøpt mengde, liter	Pris per liter, kr.	Totalt, kr. eks. mva.
Oppkjøp av kumelkkvote 2020	435	34 985 504	10,00-15,50	478 457 561,00
Oppkjøp av geitemelkkvote 2020	6	45 761	2,50	114 402,50
Sum	441	35 031 265		478 571 963,50

Note 4)

Fondets midler er plassert på rentebærende konto i DNB på samme vilkår som øvrige fond under Omsetningsrådet.

Note 5)

Egenkapitalen er flyttet til melkefondet.

Note 6)

Posten omfatter periodisering fra 2021 til 2020 for kjøpt kumelkkvote i 2020.

Stiansen & Co AS

Statsautoriserte revisorer

Legally signed by
Pål Stiansen
19.05.2021

Til Landbruks- og matdepartementet

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Omsetningsrådet sitt årsregnskap som viser et underskudd på kr 22.551.000. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2020, resultatregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av Omsetningsrådets finansielle stilling per 31. desember 2020, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av rådet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av årsberetningen, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi hadde konkludert med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Omsetningsrådets styre og Landbruksdirektoratets ansvar for årsregnskapet

Omsetningsrådets styre og Landbruksdirektoratet er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Landbruksdirektoratet er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Telefon: +47 66 84 88 40
E-mail: firmapost@stiansen.no
www.stiansen.no

Postadr.: Postboks 174, N-1378 Nesbru
Revisor-/foretaksnr: NO 962 990 746 MVA
Medlemmer av Den norske Revisorforening

 agn
INTERNATIONAL
An association of
independent accounting &
financial advisory businesses

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må Omsetningsrådets styre ta standpunkt til rådets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til

<https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet og forutsetningen om fortsatt drift konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av rådets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Nesbru, den 19. mai 2021

Stiansen & Co AS

Pål Stiansen
Statsautorisert revisor

Revisjonsberetning for Omsetningsrådet – side 2

Oversikt over regelverk knyttet til markedsbalanseringen

Generelt

- Lov 1936-07-10 nr. 06 til å fremja umsetnaden av jordbruksvarer (omsetningsloven)
- Forskrift 2003-07-01 nr. 919 om Omsetningsrådets myndighet vedrørende markedsregulering for jordbruksråvarer
- Forskrift 1999-06-29 nr. 763 om omsetningsavgift på jordbruksvarer og om overproduksjonsavgift på mjølk
- Forskrift 1996-12-20 nr. 1343 om innkreving av omsetningsavgift og overproduksjonsavgift
- Forskrift 2008-10-22 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer
- Retningslinjer om tilbakebetaling av tilskudd bevilget til reguleringsanlegg, fastsatt 22.10.2008 (utgått frå 11.12.2020)
- Retningslinjer om anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet, fastsatt 22.10.2008
- Forskrift 1999-05-07 nr. 435 Delegering av myndighet til Landbruksdepartementet etter lov til å fremja umsetnaden av jordbruksvarer § 5 og § 5a.
- Reglement for delegering av myndighet frå Omsetningsrådet til Landbruksdirektoratet som sekretariat for rådet, fastsatt 22. juni 2020
- Instruks for Omsetningsrådet, vedtatt 11. desember 2020

Melk

- Forskrift 2020-06-22 nr. 1399 om prisnedskrivning av melk solgt til skoler og barnehager
- Forskrift 2020-06-22 nr. 1400 om prisnedskrivning ved salg av egg, eggeprodukter og melkeprodukter til spesialmarkeder.
- Retningslinjer for markedsregulering av melk og melkeprodukter, fastsatt 1.12.2009
- Nærmere bestemmelser om godtgjørelse av markedsregulators reguleringskapasitet i melkesektoren (udatert)
- Kravspesifikasjon for rå melk under forsyningsplikten, fastsatt 5.12.2003
- Kravspesifikasjon for smør og fløte, fastsatt 13.5.1997

Kjøtt

- Retningslinjer for markedsregulering av kjøtt, fastsatt 31.3.2011
- Retningslinjer om informasjonsflyt i kjøttsektoren, fastsatt 31.3.2011
- Midlertidig retningslinje om utkjøpsordning med tilskudd til produsenter som slutter med svinehold fastsatt, 21.11.2018

Egg og fjørfe

- Forskrift 2020-06-22 nr. 1397 om kompensasjon til frivillig førtidsslaktning av verpehøns
- Forskrift 2020-06-22 nr. 1398 om priskompensasjon ved innenlands produksjon av skilleprodukter av egg
- Forskrift 2020-06-22 nr. 1400 om prisnedskrivning ved salg av egg, eggeprodukter og melkeprodukter til spesialmarkeder
- Retningslinjer for markedsregulering av egg, fastsatt 29.3.2012
- Retningslinjer om informasjonsflyt i eggsektoren, fastsatt 21.6.2013

Epler, matpoteter og honning

- Retningslinjer for markedsregulering av epler, matpoteter og honning, fastsatt 23.6.2009

Korn

- Retningslinjer for markedsregulering av korn, fastsatt 23.6.2009

Tilgrensende regelverk med betydning for markedsreguleringen

- Forskrift 2005-12-22 nr. 1723 om administrative tollnedsettelse for landbruksvarer (FAT)
- Forskrift 2008-10-10 nr. 1132 om fordeling av tollkvoter for landbruksvarer
- Forskrift 2007-06-29 nr. 832 om prisutjevningsordningen for melk
- Forskrift 2011-12-23 nr. 1502 om kvoteordningen for melk
- Lov 2004-01-16 nr. 05 om regulering av svine- og fjørfeproduksjonen
- Forskrift 2004-04-01 nr. 611 om regulering av svine- og fjørfeproduksjonen

LANDBRUKSDIREKTORATET

OSLO /
Postboks 1450 Vika
0116 Oslo

Stortingsgt. 28
0161 Oslo
Telefon: 78 60 60 00

ALTA /
Løkkeveien 111
9510 Alta

STEINKJER /
Skolegata 22, C-bygget
7713 Steinkjer

www.landbruksdirektoratet.no

Forside foto: Landbruksdirektoratet
Design: Miksmaster Creative

